

**T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANA BİLİM DALI
KLASİK ARKEOLOJİ BİLİM DALI**

**KONYA ARKEOLOJİ MÜZESİ'NDE BULUNAN ROMA ÇAĞI CAM
ESERLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

YARD.DOÇ.DR. Asuman BALDIRAN

HAZIRLAYAN

Nalan KÜÇÜKPAZARLI

KONYA 2006

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

KISALTMALAR ve BİBLİYOGRAFYA

1- GİRİŞ.....	1
2- CAMIN TANIMI	3
3- CAMIN TARİHİ SÜRECİ.....	6
4 - ANTİK DÖNEM CAM ÜRETİM TEKNİKLERİ	
4.1- İç Kalıp Tekniği.....	10
4.2- Çubuk Tekniği.....	11
4.3- Döküm Tekniği.....	11
4.4- Kayıp Balmumu Tekniği.....	13
4.5- Serbest Üfleme Tekniği.....	13
4.6- Kalıba Üfleme Tekniği.....	14

5- ROMA DÖNEMİNDE ANADOLU'DA GÖRÜLEN CAM FORMLARI

5.1- Unguentariumlar.....	15
5.2- Aryballoslar.....	16
5.3- Sürahiler.....	16
5.4- Kandiller.....	18
5.5- Kadehler.....	18

6- KONYA ARKEOLOJİ MÜZESİ' NDE BULUNAN CAM ESERLERİN ANADOLU'DAKİ YERİ	19
---	-----------

7- KATALOG.....	20
------------------------	-----------

8- TABLO.....	45
----------------------	-----------

9- DEĞERLENDİRME VE SONUÇ.....	52
---------------------------------------	-----------

RESİMLER

ÇİZİMLER

ÖNSÖZ

Hemen her türlü argümanı toplayıp değerlendiren ve tarihi bir cetvele en doğru şekilde yerleştirme amacı güden Arkeoloji biliminin bir birinden farklı incelemelerinin yoğunlaştığı ve insan elinin deydiği her türlü bulgu bir bütünün parçaları olduğu için eş değer önem taşımaktadır.

Ne var ki araştırdığımız cam eserler nispeten yukarıda belirtilen önem ve ilgiden yoksun kalmıştır. Biz de bu eksikliğin biraz daha üzerine gitmek amacı ile Konya Arkeoloji Müzesi Deposu'nda bulunan "cam eserleri" araştırmaya karar verdik.

Yazık ki müzelerimizde incelenmeyi bekleyen pek çok cam örneği kazı buluntusu niteliği taşımamakta bu da hayli eksik ve yanıltıcı bilgilerin zihinlere yerleşmesine neden olmaktadır. Biz de tüm bu eksiklere rağmen oluşturduğumuz katalogu olabildiğince doğru bir kronolojiye oturtmaya çalıştık.

Öncelikle bu çalışmayı şahsıma güvenerek teşvik eden değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Asuman BALDIRAN' a , Konya Arkeoloji Müzesi Arkeoloğu Kazım MERTEK' e, destekleri ile her an yanımda olan biricik kardeşlerim Nihal, Nazan, annem Türkan ve babam Hikmet KÜÇÜKPAZARLI'ya arkadaşlarım Mehmet Barış ERTUNÇ, Murat UĞURLU ve Volkan YILDIZ' a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Konya 2006

Nalan KÜÇÜKPAZARLI

KISALTMALAR ve BİBLİYOGRAFYA

Kısaltmalarda 1997 Archaologischer Anzeiger yayını esas alınmıştır.

A. Ç. : Ağız Çapı

Ann.Verr. :Annales du... Cougres de l' Association Internationale pour l' Historire du Vere.

AST : Araştırma Sonuçları Toplantısı

G. Ç. : Gövde Çapı

JGS : Journal of Glass Studies

K. Ç. : Kaide Çapı

KJ : Kölner Jahrbuch für Vor-und Frühgeschicthte

Kor. Yük. : Korunmuş Yükseklik

T. Ç. : Taban Çapı

TAD : Türk Arkeoloji Dergisi

Yük : Yükseklik

Barag 1970;

D.Barag; Glass Vessels of the Roman and Byzantine Periods in Palastine, 1970.

Barag 1975;

D.Barag; Rod-Formed Kohl-Tubes of the Mid-First Milenium B.C., JGS XVII,1975.

- Barag 1985; D.Barag; Catalogue of Western Asiatic Glass in the British Museum, Vol I, London, 1985.
- Canav; Ü.Canav, Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.Cam Eserler Koleksiyonu, İstanbul, 1985.
- Conze; A. Conze, Altertümer von Pergamon: Stadt und Landschaft, Berlin, 1913.
- Dusenbery; E. B. Dusenbery; Ancient Glass from the Cemeteries of Samothrace, JGS, IX, 1967.
- Erten 1993; E.Erten; Başlangıcından Geç Antik Dönem Sonuna Kadar Anadolu'da Cam (doktora tezi), Ankara, 1993.
- Erten 2000; E.Erten; Anadolu'da Roma Dönemi Camcılığı'nda Küresel Gövdeli Sürahiler, OLBA III, 2000.
- Fıratlı; N. Fıratlı; Üsküdar- Şile Yolunda Ömerli Tümülüsleri; TAD.VIII.-2, 1958.
- Frankfort; H.Frankfort, Iraq-Excavations of the Oriental Institute,1932-1933, the Univercity of Chigago Pres, Illionis 1934.
- Fremersdorf; F.Fremersdorf; Römische Glaser aus Köln, Cologne Leipzig, 1939.
- Fossing; P.Fossing; GlassVessels Before Glass-Blowing, Munksgaard, Copenhagen,1940.

- Grose 1981; D.F.Grose; “ The Hellenistic Glass Industry Reconsidered ” Ann. Verr.VIII, 1989, s. 61-72.
- Grose 1984; D.F.Grose; Glassforming Methods in Classical Antiquity, JGS XXVI, 1984.
- Grose 1989; D.F.Grose; The Toledo Museum of Art, Early Ancient Glass, Newyork, 1989.
- Hall; H.R.Hall, A Season’s Work at Ur, London,1930.
- Harden 1934; D.B.Harden, Glass from Kish, IRAQ I,1934.
- Harden 1936; D.B. Harden, Roman Glass from Karanis found by the University of Michigan Archaeological Expedition in Egypt 1924-1929. Ann Arbor, 1936.
- Harden 1972; D.B.Harden; Glass and Glasses, A History of Technology, Vol. II, Oxford at the Clarendon Pres,1972.
- Hayes; .J. W. Hayes Roman and Pre- Roman Glass in the Royal Ontario Museum, Toronto, 1975.
- Isings; C.Isings; Roman Glass from Dated Finds Archeologia Traiectina II, Gronningen-Djakarta, 1957.

- Kocabaş-Akat-Fıratlı; Y. Akat- N.Fıratlı- H.Kocabaş, Hüseyin Kocabaş Koleksiyonu Cam Eserler Kataloğu, İstanbul,1984.
- Lamm; C. J.Lamm; Das Glas von Samara,Berlin,1928.
- Lightfoot 1989, C. S. Lightfoot; “A Catalogue of Glass Vessels in Afyon Museum” , BAR International Series 530, Oxford, 1989.
- Lightfoot 1990; C. S. Lightfoot, Some Types of Roman cut-glass vessels found in Turkey, 1. Uluslar arası Anadolu Cam Sanatı Sempozyumu, İstanbul, 1990.
- Lightfoot 1991; C. S. Lightfoot, Satala Yüzey Araştırmaları, AST IX, 1991.
- Lightfoot- Aslan; C.S. Lightfoot- M. Aslan, Anadolu Antik Camları: Yüksel Erimtan Koleksiyonu, Ankara, 1992.
- Meriçboyu-Atasoy; Y. Meriçboyu- S. Atasoy; İzmit Kanlıbağ Tümülsü, İstanbul Arkeoloji Müzeleri Yıllığı 15/16, 1969.
- Özgümüş; Ü. Özgümüş; Anadolu Camcılığı, İstanbul, 2000.
- Özet; A. Özet; Dipten Gelen Parıltı: Bodrum Sualtı Müzesi Cam Eserleri, Ankara, 1998.

- Roos; P. Roos, The Rock Tombs of Caunos: The Finds, Studies in Mediterranean Archaeology XXXIV-2, Göteborg, 1974.
- Rutti; B.Rutti, Katalog der Römischen Gläser aus August und Kaiseraugust, Basel, 1991.
- Stern 1977; E.M.Stern; Ancient Glass at the Fondation Custodia (Collection Frits Luqt-Paris), Grönnigen, 1977.
- Stern 1989; E.M.Stern; the Production of Glass Vessels in Roman Kilikia, KJ 22, 1989.
- U.A.C.S.S. I. Uluslararası Anadolu Cam Sanatı Sempozyumu 26-27 Nisan 1988, İstanbul, 1990.
- Vesberg; O. Vesberg, Roman Glass in Cyprus, Opuscula Archeologia 7, 1952.
- von Saldern; A.von Saldern, Ancient and Byzantine Glass from Sardis, Cambridge, Massachusetts, 1980
- Wooley; L.Wooley; Alalakh an Account of the Excavations at Atchanna in th Hatay 1937-'49, Oxford, 1955.

1- GİRİŞ

Araştırmamızın temel ögesi olan cam eserlerinde daha verimli bir çalışma izlemek için öncelikle konumuzu sınırlayarak Konya Arkeoloji Müzesi Deposu'nda bulunan Roma Çağı cam eserlerini incelemeyi amaç edindik.

Bu incelememizin esas nedeni ise Konya ili Arkeoloji Müzesi deposunda bulunan cam eserleri bilim dünyasına tanıtmak ve bizden sonrada araştırılacağını umduğumuz cam eserleri ile ilgilenen araştırmacılara karşılaştırma yapabilecekleri bir katalog oluşturma isteğidir.

Tamamı Roma Dönemi cam eserleri olan çalışma konumuzda izlediğimiz yöntem öncelikle kütüphane çalışmaları yardımıyla elimizdeki malzemeyi tanımlayabilmek ve bu eserleri formlarına göre gruplandırarak her grubu kendi kronolojik sırasına yerleştirmekti. Bu düzenlemeyi yaparken oluşturulan katalog ta detaylı bir tanımlamaya gittik ve benzer eserlerle karşılaştırma yöntemi ile düzgün bir kronoloji oluşturmaya çalıştık.

Hazırlamış olduğumuz katalogun daha anlaşılır kılınması için ise camın varoluş sürecini geçirdiği evreleri ve yapım teknikleri ile yaşamış olduğu tahribi de araştırma konumuza dahil ettik. Bu amaca sadık kalınarak sonuç bölümünde ise yapmış olduğumuz katalogtaki eserlerin tarihi cetveldeki yerlerini tayin etmeye çalıştık.

Tüm bu eserlerin birbirleri ile ilişkilerinin ortaya çıkartılması için genel stil kritik yöntemlerini kullanarak bizden önce araştırmaları ile konu üzerindeki mihenk noktalarını aydınlatan araştırmacıların görüşlerini değerlendirerek en doğruya ulaşmaya çalıştık.

Arkeolojik araştırmalarda kazı raporları, önemli kaynaklar olmakla birlikte çoğunlukla bu raporlarda cam buluntulardan detaylara inilmeden söz edilmektedir. Anadolu' da cam konusunda yayımlanmış en kapsamlı çalışma Axel Von Saldern' in

Sardes cam buluntularını değerlendirdiği ‘‘ Ancient and Byzantine Glass from Sardis¹’’ adlı kitaptır.1988 yılında Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ő. ve Marmara Üniversitesi’ nin işbirliği ile düzenlenen ‘‘ Anadolu Cam Sanatı Sempozyumu’’ na sunulan bildiriler 1990 yılında yayınlanmıştır².söz konusu yayın, Anadolu’da cam konusundaki incelemelerin yer aldığı bildiri metinlerini kronolojik bir sıra ile içermektedir. Son yıllarda Dr. Christopher S. Lightfoot tarafından yapılan yayınların da konu ile ilgili değerli bilgiler sağladıkları görölmektedir. Özellikle 1989 yılında yayınlanan ‘‘ Afyon Müzesi Cam Eserler Katalođu³’’ adlı çalışmasında, ilk kez bir müzenin eserleri toplu halde değerlendirilmiştir. Anadolu kaynaklı camların yer aldığı özel koleksiyon katalogları da konumuz hakkında önem taşımaktadır. Bunlardan; Hüseyin Kocabaş Koleksiyonu Cam Eserler Katalođu⁴ ve Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ő.Cam Eserler Koleksiyonu⁵, Eserlerin buluntu yerlerinin belli olmamalarına rağmen Anadolu camlarının genel karakterlerini ortaya koymaları bakımından önemlidir.

Bu çalışmamızda genel olarak Anadolu karakterini yansıtan elimizdeki eser grubunu sağlıklı bir şekilde tarihlemeye çalıştık ve en sonunda ise bunun hangi disipline uygun olduğunu ve geneli haklı ya da haksız çıkartacak yanlarının olup olmadığını irdeledik. Beklendiği gibi gelişen araştırma konumuz tahminleri boŐa çıkartmamış ve destekler bulgularla eldeki eserler tarihin aydınlanmayı bekleyen bitmek bilmez ve dar koridorlarındaki yerini almıştır.

¹ Von Saldern, 1980.

² U. A. C. S. S.

³ Lightfoot, 1989.

⁴ Y. Akat- N.Fıratlı- H.Kocabaş, 1984.

⁵ Ü.Canav, 1985.

2.CAMIN TANIMI

Doğada bulunan çeşitli maddelerin kullanılmasıyla oluşturulan, insan eliyle şekillendirilen saydam yada yarı saydam, sert ve inorganik bir maddedir.

Camın temel hammaddeleri silis (silisyumdioksit), potas (potasyumkarbonat), soda (sodyumkarbonat) ve kireçtir (kalsiyumkarbonat). Bu elemanların yüksek ısıda eritilmesi ile cam oluşmaktadır. Silis bildiğimiz kumda diğer maddelerle karışık olarak bulunur. Kuars ise saf silistir. Silisin ergime noktası çok yüksek olduğundan (1725 °C) olduğundan cam harmanını ergime noktası düşük olan sodyum ve potasyum bileşikleri ilave edilir. Bunlar silisin ergimesini kolaylaştırmakla beraber, su tesirine karşı dayanıksızlaşmasına neden olurlar. Camı dayanıklı hale getirmek için harmana kireç katılır. Bu maddeler 1500 °C'de eritilerek cam elde edilir. Eritilmiş karışım yavaşça soğutulduğunda, derece derece akışkanlığı azalarak donup katılaşır. Eğer soğuma çok hızlı olursa silikatlar hassaslaşarak kristalize olur. Bu nedenle yavaş soğuma yada sertleştirme uygulaması sıklıkla özel fırınlarda yapılır. İdeal olan soğutma malzemenin potalarda yavaşça ısıtıldığı gibi, yavaşça soğulmasıdır. Kumun içindeki yabancı maddelerden dolayı (bazı demir oksitler) camda meydana gelen renklenmeyi önlemek için, ağartıcı olarak az miktarda manganezoksit veya nikeloksit eklenir. Küçük taneciklerin çözülmesi, büyüklerinde yüzeye çıkıp yok olması için arsenik, antimon, sülfat ve nitratlardan yararlanır. Renk vermek ve opaklaştırmak için farklı elementler kullanılır. Örneğin mavi, bakır ve kobalt; kırmızı, altın ve bakır; sarı, gümüş; yeşil, demir ilavesi ile elde edilir. Opaklaştırmacı olarak kalay, çinko, fosfor ve flor bileşikleri kullanılmaktadır.

Normal bir camın karışımında yaklaşık olarak % 72 silis, % 15 soda veya potas, %13 kireç; kristal camda ise yaklaşık %48 silis, %24 soda artı potas, %28 kurşunoksit bulunur.⁶

Cam araç ve gereçleri neredeyse hiç değişmeden günümüze kadar gelmişlerdir. Bunlardan pota içinde erimiş camın barındırıldığı kazanlar; kepçe sıcak ve erimiş camı potalardan almaya yarayan gereç; noble, sıcak camı üfleme piposundan ayırmaya yararken; makas sıcak camı kesmeye ve kalıp erimiş camı şekillendirmeye yaramaktadır. Antik Çağda cam vazoları şekillendirmek için kullanılan kalıplar, kilden yapılıyordu. Belçika'daki bir cam evinde Roma Dönemine ait kare şişe, oluklu şişe ve üzüm salkımı biçiminde şişe için hazırlanmış kil kalıplar bulunmuştur. Kil kalıplar, Ortaçağda da kullanılmıştır. Daha sonraları bugünde kullanılan demir ve bakır kalıplar ortaya çıkmıştır.⁷

Bin bir emek ve zahmetle hazırlanan bu cam eserler Arkeoloji'nin diğer buluntularının da paylaştığı kaderi yaşamakta ve zamanın engel tanımaz gücü karşısında türlü şekillerde bozulmalara ve tahribata maruz kalmaktadırlar.

Camın bozulması, camın kendi bünyesi, bulunduğu ortam ve katkı maddeleri ile orantılıdır. Camın bozulmasındaki en önemli etken; sudur. Cam hamuruna katılan alkali iyonları (Na, K) su ile reaksiyona girerek hidroksitleri meydana getirirler. Bu hidroksitler cam yüzeyi ile temas halinde kalabildikleri gibi, yer altı suları, yağın yağmurların cama ulaşması ve camın nemlenmesinden ötürü camın içinden eriyip yok olabilirler. Alkali iyonları yerini hidrojen iyonlarına bırakır. Hidrojen iyonları havim bakımından küçük olduğu için kolayca camın dokusu içine girer. Objenin hangi bölümünde bu olay gerçekleşiyor ise o bölümde diğer bölgelere oranla daha çok daralma ve genişleme görünür. Bu olayın sürekliliğinde o bölgelerde yüzey pullanıp kalkar ve bunların rengi mevcut hidroksitlere bağlı olur.

⁶ Özgümüş, 2000, s.3-4.

⁷ Winbolt, 1933, s. 58, 79.

Ortamda bulunan alkaliler çeşitli şekillerde yer altında bulunacağı gibi suyun cam ile etkileşimi sonucu meydana gelen hidroksitlerden dolayı da oluşabilir. Hidroksitler cam yüzeyinden çıkarken silis ve oksijen bileşiğine etki eder ve cam hamurundaki katkı maddelerine bağlı olarak sodyum ve potasyum silikat oluşur. Silikatlar suda çözünür ve karbondioksit ile birleşerek sodyum, potasyum karbonat oluşur. Kısacası yüzeyde hidroksitlerin yanı sıra silis, silikat ve karbonat meydana gelir. Objeye üzerindeki bu tür oluşuma (soğan kabuğu) adı verilir. Soğan kabuğu kalktığı zaman aşınmış bir yüzey görülür. Çünkü cam hamurunu oluşturan özelliklerden biri olan alkaliler yok olmaktadır.

Asidik ortamın cam üzerine etkileri ise cam hamuruna katılan katkı maddeleri dengeli durumda ise bu ortamdan fazla etkilenilmez. Alkali katkılarından dolayı yüzeyde bir tabaka meydana gelir fakat soğan kabuğu gibi dökülme ve bozulma olmaz böyle bir ortamda camın içindeki renklendirici madde bozulmaya uğrar ve yüzeyde renkler meydana gelir.

Bu şekilde meydana gelen kimyasal bozulmaların yanı sıra belki de eserler üzerindeki en önemli etken fiziksel bozulma yani insan faktörüdür. Gerek cins ve özelliklerine göre az yada çok bozulmuş olarak topraktan çıkartılan gerekse, gerekse toprak üstündeki kültür varlıklarına gereken işlemlerin uygulanmaması yada yanlış uygulanması ile birlikte insanın sanat eserlerine yapmış olduğu olumsuz etki başlar. Eserlerin mesleki laboratuvarlarda deneysel amaçlarla kullanılmaları, uygun olmayan koşullarda sergilenmeleri ve kirli havada insan faktörünün eserlerin bozulmalarında yapmış olduğu diğer olumsuz etkilerdir. Toprak üstüne çıkartılmış olan her eser insan kaynaklı olarak kırılma, parçalanma, ezilme ve dağılmaya maruz kalabilmektedir.

1- CAMIN TARİHİ SÜRECİ

Mezopotamya’ da İ.Ö. 3000.’de Bronz Çağı yaşanmakta iken, insanoğlunun ilk kez “cam” ürettiğini arkeolojik veriler ortaya koymuştur. Güney Mezopotamya’daki Tell Asmar kazılarında ele geçen silindir biçimli ve açık mavi renkteki cam çubuk, İ.Ö. 23. yüzyıl dolaylarına tarihlenmektedir.⁸ Camdan yapılmış en erken nesnelerin bir diğeri de Eridu kazılarında bulunan ve en geç İ.Ö. 21. yüzyıl tarihlenen işlenmemiş durumdaki cam küttedir.⁹

Bu en erken tarihli cam buluntuların yanı sıra İ.Ö. 3000 tabakalarına ait olmak üzere, Amik ovasındaki Tell Cudeyde, Nuzi (Yorgan Tepe) gibi merkezlerde cam boncuklara da rastlanmıştır.

Camın “madde” olarak üretilmesi sonrasında, uzun süre boncuk ve benzeri küçük nesnelerin yapımında kullanıldığı anlaşılmaktadır. Camın vazo ve çeşitli formlardaki kapların yapımında bir materyal olarak kullanılması ise hayli vakit almıştır. Arkeolojik kazılarda ele geçen cam vazolar, İ.Ö. 2000’ in ortalarından itibaren yani camın madde olarak keşfinden yaklaşık 1000 yıl sonraya tarihlenmektedir.

Cam vazo üretiminde uygulanan en erken yöntem olan “iç kalıp tekniği”¹⁰ kullanılarak yapılan; bilinen en eski tarihli cam vazo parçası Tell Açana kazılarında bulunmuştur. VI. Tabakada ele geçen bu buluntu için İ.Ö. 16 yüzyıl sonraları terminus post quem olarak verilmektedir.¹¹ Bu en erken tarihli parça ile yine aynı yerde İ.Ö 15. yüzyıl ile 13. yüzyıl arasındaki döneme tarihlenen tabakalarda ele geçmiş bir çok cam vazo parçası bulunmaktadır. Kuzey Mezopotamya camcıları İ.Ö. 15. yüzyıl da cam yapımında önemli

⁸ Frankfort, 1934, s.56-58; Barag, 1970, s.133; Barag, 1985, s.35.

⁹ Hall, 1930, s.213.

¹⁰ Stern, 1989, s.41-44.

¹¹ Wooley, 1955, s. 300.

bir adım daha atmışlardır ki buda mozaik cam ve damarlı cam yapımıdır. Tell Al- Rimah' ta Nuzi seramikleri şeklinde dört renkli zikzak bezemeli bardak parçaları bulunmuştur.

İ.Ö. 1200 civarında Tunç Çağının bitimi ile camcılıkta gerileme görülür. Mısır'da XXI. Hanedanın başında az sayıda cam üretildiği görülür. Bir grup istisna dışında tesadüfi örneklerin görüldüğü XXVI. Hanedana kadar bu endüstri ölüdür.

İ.Ö. 8. ve 7. yüzyıllarda cam kaplar tekrar yaygınlaşmaya başlar. Soğuk kesme ve kum çekirdek devam eden eski tekniklerdir.¹² İ.Ö. 7.yüzyıl başlarında camcılar metal ön tiplere dayanan döküm camlar da yapmaya başlarlar. Döküm camların görüldüğü en önemli merkezlerden biri Gordion' da bulunan tabaktır.İ.Ö. 8. yüzyıl sonlarına ait olan bu örnek, İslami dönemde de devam eden kesme cam tekniğinin ilk örneğidir. Bu örnek Akamenid ve Hellenistik kaselerin ön tipini teşkil etmektedir.

İ.Ö. 6. yüzyılda Doğu Akdeniz deki iç kalıp cam yapımı, Grek sanatının dört seramik biçimi olan alabastron, amphoriscos, aryballos, oinochoe çeşitleri ile devam eder. Bu dönemde üretim merkezi Rodos' tu.

İ.Ö. 3. – 2. yüzyıllardaki merkez İskenderiye' dir. Büyük İskender ile birlikte Helenistik dönemin başlaması ve bu dönemin getirmiş olduğu siyasal ve kültürel canlanma neticesinde cam sanatında da bir yenilenme gözlenmiştir. Bu dönemde zengin görünümlü monokrom ve polykrom döküm cam kapların üretimi başlamıştır. Bu dönemin en ünlü temsilcileri “ Canosa Grubu ”olarak adlandırılan eser grubudur. Bu eserler İ.Ö. 150 – 100 yıllarına tarihlenmektedir.¹³ İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarından başlayarak, Suriye ve Filistin'de cam sanatında canlanma görülür. Bu bölgelerde bir yandan iç kalıp yöntemi devam ederken, bir yandan da Helenistik döneme özgü döküm cam kaplar üretilmiştir.¹⁴

¹² Fossing, 1940, s.36,42.

¹³ Grose, 1981, s.63.

¹⁴ Grose, 1989, s.193.

İ.Ö. 1. yüzyılda Roma önem kazanır.¹⁵ Roma İmparatorluğu' nun büyük şehirlerinde mozaik ve kesme camın pahalı örneklerinin yapımı devam ederken, İ.Ö. 1.yüzyılın sonlarına doğru cam üfleme tekniğinin bulunuşu cam yapımında önemli bir safha olmuştur. Üfleme tekniğinde imal edilen camlar başlangıçta kalıpla şekillendirilirken, daha sonra serbest üfleme tekniği gelişmiştir.Bu teknik Suriye kaynaklıdır.Roma' da Pax Romana döneminin başlamasıyla beraber İskenderiye' nin vurma ve kalıba döküm teknikleri ile Suriye' nin kalıba üfleme ve serbest üfleme teknikleri İtalya içlerine kadar yayılmıştır.¹⁶

İ.S. 5.yüzyılda Batı Roma İmparatorluğunun yıkılışı ile Avrupa'da yüksek bir seviyeye ulaşmış olan camcılık geriler. Bununla birlikte gelişim süreci Bizans sınırlarında devam eder.

İ.S. 4.yüzyılda cam yapımının ana merkezi İtalya, Belçika ve Rhineland 'dır.¹⁷ İ.S. 4. yüzyılda dikkat çekici şekilde kuvvetli olan Roma cam endüstrisi figürlü sahneleri olan kesme camlar, kesme açık işçiliği olan kafes kaplar ve yaldızlı camlar ürettiyordu.¹⁸

Roma sonrası dönemde doğuda bütün cam yapım merkezlerinde formda ve yapım tekniklerinde Arap fetihleriyle ilişkili olarak kesin değişiklik olur. Böylece, Mısır' da İ.S.7. yüzyıl ile beraber eski Roma ve Mısır stil ve formlarının yerini yenileri alır. Bunlar kangal ve kaburgalarla süslü olanlar ve boyalı koyu yeşil kaselerdir. Suriye ve Mezopotamya' da da kangal süslü veya rölyef tekniği ile yapılmış yüzey kesmeli ağır kaplar İ.S. 6. yüzyıldan sonra görülür. Eski Suriye stilinde olan mavi- yeşil üfleme camlara İ.S. 7 yüzyıl ortalarında ve 8. yüzyılda rastlanır.¹⁹

İ.S. 9.yüzyıl ve sonraki yüzyıllarda renkli kristal camlar üzerine ince kesme tekniği gibi önemli bir gelişmenin birçok yakın doğu ülkesinde gerçekleştirildiği görülür. Bu

¹⁵ Woolley, 1955, s.300.

¹⁶ Harden, 1972, s. 322.

¹⁷ Fremersdorf, 1939, s. 1 vd.

¹⁸ Harden, 1972, s. 327.

¹⁹ Lamm, 1928, s. 1 vd.

türden bir gelişme İ.S. 13. ve 14. yüzyıllarda Memluklar'ın cam kaplarında gerçekleşir. Bu dönemin mineli ve yaldızlı camları Haçlılar tarafından Batı' ya taşınmış ve Ortaçağ Avrupası' nda büyük hayranlık uyandırmıştır. İ.S. 1400' deki Timur istilası sonrasında İslam camcılarının Semerkand' a göç etmeleri dolayısıyla Suriye camcılığı gerilemiş, buna karşın Venedik camcılığı ilerleme kaydeder.

İ.S. 15. yüzyıldan itibaren Byzantion önemli bir cam yapım merkezidir. Burada üretilmiş bir çok değerli parça Venedik' deki St. Mark Hazinesi' nde bulunur.²⁰

İ.S. 17. yüzyılda kaya kristale benzeyen yeni ve ağır cam türlerinin bulunuşu ile cam zevki değişime uğramış ve Venedik önemini kaybetmeye başlamıştır. İngiltere' de 1676' da George Ravenscroft tarafından potas kireç karışımına kurşunoksit ilavesi ile kurşun camı üretilir.

19. yüzyılda Bohemya' da cam yapımı çok gelişmiştir. Bu gelişmeyle aynı zamanda Osmanlı camcılığı da yükselme dönemine girmiştir. Osmanlı İmparatorluğu Bohemya ve Fransa için alıcı ve ilham kaynağı olarak birçok modelin doğmasında yönlendirici olur hatta Avrupa' da "Türk Tarzı" olarak adlandırılan şekiller ortaya çıkar.

19. yüzyılın 2. yarısında sanayi alanında birçok gelişme meydana gelmiştir. ABD, endüstriyel gücünün artışı ile bu alanda tanınmaya başlar. İngiltere ve Bohemya' nın yüzyıl ortalarındaki önderliğini yüzyıl sonuna doğru Fransa ele geçirir. Yaldızlama, kesme, traşlama kopya baskı ve yakma en çok kullanılan tekniklerdir. " burmese", " satin ", 'amberina" ve " peach blow" gibi yeni cam tipleri görülmeye başlar. Kalıba basma doruk noktasına ulaşır. Cam sanatıyla ilgili çalışmalar 2. Dünya Savaşı sonrasında stüdyolarda, tek kişilik fırınlarla, işlevsel olmayan heykel niteliği taşıyan eserler şeklinde devam eder.

²⁰ Harden, 1934,s.131-136.

4 - ANTİK DÖNEM CAM ÜRETİM TEKNİKLERİ

4.1- İç Kalıp Tekniği

Mezopotamya’da ele geçmiş olan ilk cam vazolar iç kalıp tekniği ile üretilmişlerdir. Dolayısıyla cam vazo yapımında kullanılan en erken yöntem iç kalıptır.

Bitkisel lifler ile sıkıştırılmış toprak ya da kilden bir kalıbın metal bir çubuk üzerinde hazırlanmasından sonra eriyik durumdaki camın bu kalıp üzerine uygulanmasıdır. Önceleri kalıp malzemesinin kum olduğu düşünülerek, teknik “ kum kalıp tekniği” olarak adlandırılmıştır. Ancak daha sonra yapılan araştırmalar neticesinde kumun kalıp malzemesi içerisinde önemli bir yeri olmadığı anlaşılarak , bu isimlendirilmeden vazgeçilmiştir.

Çubuğun üzerindeki kalıp çevrilirken potadan alınan sıcak cam iplikler halinde kalıba dolandırılmakta ve daha sonra düz bir yüzey üzerinden yuvarlanarak formun düzgünlüğü sağlanmaktadır.²¹ Böylece ana hatları oluşturulan vazonun süslemeleri; kulp, kaide, ağız gibi bölümlerinin yapımına geçilir.

Süslemeler her renk için ayrı potanın kullanıldığı eriyik camın yine iplikler halinde vazo yüzeyine uygulanması ve yine düz bir yüzey üzerinde yuvarlanarak bu renkli ipliklerin yerlerine iyice oturmaları sağlanmaktadır. Son olarak sivri uçlu bir alet ya da tarak yardımı ile bu renkli cam iplikler dalga, zikzak ve kuş tüyü süslemeleri şeklini almaktadır.

Ağız kenarı, kaide ve kulpların birleştirilmesi ile vazo tamamlanmaktadır.

Tüm bu işlemler esnasında vazo sık sık yeniden ısıtılmakta ve böylece vazonun soğuyup sertleşmemesi sağlanmaktadır.

²¹ Özgümiş, 2000, s.4.

Bu teknik büyük vazoların ve açık kap formlarının yapılması için uygun olmadığından, ancak küçük kapların üretimine elverişlidir. Bu olumsuzluğa rağmen teknik çok uzun bir süre kullanılmış ve ancak serbest üfleme tekniğinin icadından sonra ortadan kalkmıştır.²²

4.2- Çubuk Tekniği

Çubuk tekniği; iç kalıp malzemesi olarak madeni, yuvarlak kesitli bir çubuğun kullanılması ile iç kalıp tekniğinden ayrılmaktadır.

Tekniğin varlığı, ilk örnekleri Mısır' da 18. ve 19. hanedanlık döneminde üretilen bundan sonra İ.Ö. 6.-5. yüzyıllar da Kuzey batı İran ve Mezopotamya'da görülen bir dizi ince, uzun tüp biçimindeki "sürmedenlik" in incelemesi sonucunda ortaya çıkmıştır.²³ Bu vazoların çok ince ve uzun olan yapıları dolayısıyla içlerinde kalıbın kullanılmış olması imkansız olacağından kalıp kullanımı yerine sıcak camın doğrudan metal çubuk üzerine sarılarak sürmedenliklerin üretildiği anlaşılmıştır. Bu teknik ayrıca takı yapımında da kullanılmıştır. Bu teknikle yapılan camların süslemesinde renkli cam iplikleri kullanılmıştır.

4.3- Döküm Tekniği

Çeşitli formlardaki kalıplara tek ya da çok renkli camın eriyik durumda iken kalıplara dökülmesi ile oluşturulan tekniğe döküm tekniği denir. Kalıp olarak taş, seramik ve metalden yapılmış kalıplar kullanılmıştır.

²² Harden, 1972, s.335.

²³ Barag, 1975, s.23-36.

Bu teknikte; plakalar ve camdan mühürlerin yapımında tek parçalı basit taş yada seramik kalıplar kullanılmıştır.

Monokrom cam kaselerin üretilmesinde ise çok parçalı kalıba döküm uygulanmıştır. Bu şekilde yapılan kaplar için içinde istenilen formun biçiminde boşluk bulunan iki ya da daha çok parçalı kalıplar kullanılmıştır. Monokrom kaplar kalıptan alındıktan sonra düzsel çarkta, küresel ve kaburgalı iseler ateşte parlatılırlar.

Polikrom vazoların üretiminde iki parçalı bir kalıp gerekmektedir. Bu tür kaplar, çok renkli ve motifli çubukların aynı kalıp içerisinde eritilmesi ve soğuduktan sonra parlatılması ile yapılmaktadır. En erken örnekleri İ.Ö. 2000' de üretilmiş olan polikrom vazolar ,Helenistik ve Erken Roma Dönemleri' nde de yaygın olarak kullanılmıştır.

Yukarıda belirtilen döküm yöntemlerinin yanı sıra bu kategoride incelenebilecek diğer bir teknik ise "kalıba bastırma" tekniğidir. Hellenistik çağda geliştirilmiş olan bu metodla hem monokrom hem de polikrom cam vazolar üretilmişlerdir. İki kişinin iş birliğine dayanan bu işlemde ustanın biri kalıba yumuşak camı koyarken; diğeri bir pistonla bastırarak camın kalıba oturmasını sağlar. Daha sonra kap çarkta parlatılır.²⁴ Bu yöntemde polikrom vazoların yapımında çeşitli renlerdeki cam çubuklar ya da bunlardan kesilen parçalar kullanılmıştır.²⁵

²⁴ Özgümiş, 2000, s.8.

²⁵ Grose, 1989, s.32-33.

4.4- Kayıp Balmumu Tekniği

Çok parçalı kalıba döküm tekniğinin kısıtlı formların üretimine elverişli olması kayıp balmumu adı ile bilinen ve metallerin işlenmesinde kullanılan bu teknikte denemelere neden olmuştur.²⁶ Bu teknikle üretilen kaplar detaylı modellerin yapımında kullanılmış olmalıdır.

Bu teknikte balmumundan hazırlanan model seramik ya da alçı ile kaplanmakta, ısıtma işlemi esnasında dıştaki seramik ya da alçı sertleşmekte ve balmumu eriyerek yok olmaktadır. Bu şekilde oluşturulan kalıba toz halinde dökülen cam yeniden ısıtılarak camın kalıbın formunu alması sağlanmıştır.²⁷

4.5- Serbest Üfleme Tekniği

Tekniğin en erken uygulamalarında camdan tüplerin bir ucunun kapatıldıktan sonra diğer uçtan üfleyerek ilk üfleme cam vazoların üretilmiş olduğu öne sürülmektedir.²⁸

Bu teknikte metal bir çubuk ucuna alınan eriyik camın sürekli döndürülerek, işleme masası üzerinde yuvarlanması ve şişirme yoluyla şekillendirilmesi söz konusudur. Bu şekilde gövde kısmı oluşturulan vazoya ağız kenarı, kaide, kulp gibi eklentilerin ve çeşitli süslemelerin yapılabilmesi amacı ile ucunda bir parça erimiş cam bulunan noble²⁹ kabın dip kısmına yapıştırılarak tutturulmaktadır. Eklentiler ve süslemeler tamamlandıktan sonra noble vazodan ayrılır ve kap soğumaya bırakılır.³⁰

²⁶ Barag, 1985, s.31.

²⁷ Erten, 1993, s.28.

²⁸ Grose, 1984, s.33-34.

²⁹ Cam ustasının, kabın işlenmesi aşamasında camı tutmasına ve biçimlendirmesine yarayan uzun, metal çubuktur.

³⁰ Özgümiş, 2000, s.9.

4.6- Kalıba Üfleme Tekniği

Serbest üfleme tekniği ile benzerlik gösteren kalıba üfleme tekniğinde pişmiş toprak, taş ya da tahta kalıplar³¹ kullanılarak camın bu kalıplara üflenmesi ile istenilen form elde edilir.

Bu teknikte üfleme çubuğunun ucundaki eriyik cam kalıp içerisine indirilir ve bütün kalıbı kaplayıncaya kadar şişirilir. Camın sıcaklığı yaklaşık olarak 1000 °C dolayındadır.

Kullanılan kalıplar iki ya da daha fazla parçadan oluşabilirler.³² Kullanılan kalıpların süslemeli olması dolayısıyla hem şekillendirme hem de süsleme işlemleri tek seferde uygulanmış olur. Böylece tam bir seri üretim gerçekleştirilmiş, aynı form, ölçü ve süslemelere sahip çok sayıda vazo yapılmış olur.³³

³¹ Tahta kalıp kullanımında yanmamaları için kalıplar ısıtılırlar.

³² Özgümiş, 2000, s.10.

³³ Erten, 1993, s.30.

5- ROMA DÖNEMİNDE ANADOLU'DA GÖRÜLEN CAM FORMLARI

5.1- Unguentariumlar

Unguentariumlar tüp biçimli, şamdan biçimli ve makara biçimli olmak üzere üç kısımda incelenebilir. Tüp biçimli Unguentariumlar Roma cam vazoları arasında en basit formda olanlardır. Katlanarak oluşturulmuş geniş ağız kenarları silindirik boyunları ve armudi gövdeleri vardır. Dip kısımları ise düz, hafif iç bükey, ya da ayakta durmalarını engelleyecek kadar yuvarlak olabilmektedir. Ortalama yükseklikleri 10 ila 15 cm. arasındaki tüp biçimli Unguentariumlar doğal yeşil ve mavi tonlarda, ayrıca renklendirilmemiş camdan yapılmışlardır. Tüp biçimli Unguentariumlar serbest üfleme tekniği ile yapılmışlardır.³⁴

Tüp biçimli Unguentariumların erken kısa boyunlu tiplerden, geç uzun boyunlu tiplere doğru kronolojik bir gelişim gösterdikleri belirlenmiştir.³⁵

Şamdan biçimli Unguentariumlar ise içe doğru katlandıktan sonra tepesi düzleştirilmiş, ağız kenarları, uzun ve silindirik boyunları vardır. Boyunun gövdeden daha uzun olması en belirgin özellikleridir. Gövde, konik, yarı küresel, priform veya çan biçimlidir. Bazı örneklerde silindirik boyunun yukarıdan aşağıya doğru hafifçe genişlediği ya da boyun ile gövdenin bir boğumla birleştiği görülür. Şamdan biçimli Unguentariumların dipleri çoğunlukla iç bükeydir. Renklendirilmemiş, doğal yeşilimsi ya da mavimsi camdan yapılmışlardır. Süslemesizdirler, yükseklikleri yaklaşık 10 cm ila 20 cm arasındadır. Serbest üfleme tekniğinde yapılmışlardır.

³⁴ Erten, 1993, s.133.

³⁵ Stern 1977, s.37.

Makara biçimli Unguentariumların ağız kenarları içe doğru katlandıktan sonra üstten düzleştirilmiştir. Silindir boyunlu, konik gövdeli ve düz diplidirler. Çoğunlukla bodur görünümlü olmaları ve ağız ile gövde genişliklerinin birbirine yakın olmalarının yol açtığı makaraya benzer bir forma sahiptirler. En belirgin özellikleri; koyu mavimsi-yeşilimsi renkte çok kalın camdan yapılmış olmalarıdır. Serbest üfleme tekniğinde yapılmışlardır.³⁶

5.2- Aryballoslar

Aryballoslar içe doğru katlandıktan sonra düzleştirilmiş ya da ağız kenarının yapım sırasında sıra ile dışarıya-aşağıya/yukarıya çekilmesi ile elde edilmiştir. Kısa ve silindirik boyun, küresel ya da basık gövde ile birleşmektedir. Dip ise çoğunlukla iç bükeydir. En belirgin özellikleri yunus biçimli çift kulplardır. Yükseklikleri 5 ila 10 cm. arasında değişir. Saydam, doğal mavimsi yeşil veya yeşilimsi camdan yapılmışlardır. Serbest üfleme tekniği ile yapılmışlardır. Kulplar ise kap soğuduktan sonra eriyik durumdaki camın applike edilmesi yöntemi ile yapılmışlardır.³⁷

5.3- Sürahiler

Sürahiler; prizmal gövdeli, küresel gövdeli ve konik boyunlu olmak üzere üç grupta incelenebilir.

Prizmal gövdeli sürahi; ağız kenarları içe katlandıktan sonra üstten düzleştirilmiş ve içi hava boşluklu olan bu sürahilerin silindir boyunları bir eşkenar dörtgen, altıgen veya sekizgen prizması biçiminde gövdeleri vardır.

³⁶ Erten, 1993, s.152.

³⁷ Erten, 1993, s.159.

Sürahinin boyunu ile omzunu birleştiren tek kulp genişçe bir şerit görünümünde, çoğunlukla üzeri dikey yivlidir. Kaidesi gövde ile aynı formda ve düzdür.(Isings, 1957, Form 50, a-b) Prizmal gövdeli sürahilerin çeşitli boylarda örnekleri bulunmaktadır. Kalıba üfleme ve serbest üfleme tekniklerinde yapılırlar. Prizmal gövdeli sürahiler çoğunlukla yeşilimsi ya da mavimsi renkteki saydam camdan yapılmışlardır.³⁸

Küresel gövdeli sürahiler; düz, kesme ya da işlenmemiş ağız kenarlarına sahiptirler.³⁹ Aleve tutularak yuvarlatılmış yada katlanmış ağız kenarlarına azda olsa rastlanmaktadır. Silindirik boyunlu ve küresel gövdelidirler. Ağız kenarından gövdeye doğru daralmaktadır. Kaideleri ise hafif iç bükeydir. Çoğunlukla kulpsuzdurlar. Ancak bazı tek ya da çift kulplu örnekleri de saptanmıştır. Süslemesiz bazı örnekleri bulunmakla birlikte, boyunlarını ve gövdelerini çevreleyen ince kesme çizgi demetlerinin oluşturduğu süsleme, küresel gövdeli sürahiler ve özellikle bunların Anadolu örnekleri için tipik sayılmaktadır.⁴⁰ Kesme çizgi demetlerinin yanı sıra, plastik cam kabarcıkları veya maşayla sıkıştırılarak oluşturulmuş çimdik süslemelerinin yer aldığı örnekleri de vardır.

Küresel gövdeli sürahiler serbest üfleme tekniği ile yapılmışlardır. Kulplu örneklerde sürahi soğuduktan sonra kulplar applike edilir.⁴¹

Konik boyunlu sürahilerin düz ağız kenarları kesik, işlenmemiş ya da ateşe tutularak yuvarlatılmıştır. Boyun tepesi kesik ters bir koni biçiminde aşağıya doğru daralmaktadır. Gövde küresel, kaide düzleştirilmiş yada iç bükeydir. (Isings, 1957 Form 104 b)

³⁸ Erten, 1993, s.167.

³⁹ Erten, 2000, s.171.

⁴⁰ Lightfoot , 1990, s.11-12, fig.9.

⁴¹ Erten, 1993, s.183.

5.4- Kandiller

Cam kandiller çeşitli formlarda üretilmişlerdir. Biçimsel özellikleri bakımından çeşitli sınıflandırmalar yapılmıştır. Bunlar konik biçimli kaidesiz ya da küçük kaideli bir bardak veya yarı küresel bir kase biçiminde olanlar, yarı küresel, silindirik veya çan biçimli bir kase biçimindeki gövdenin altında tüp biçimli bir sap kısmının uzandığı örnekler, yarı küresel veya çan biçimli çoğunlukla iç bükey dipli derince bir kase formunda; ağız kenarı ile gövdenin üst kenarını birleştiren üç kulpa sahip olan cam kandillerdir.⁴²

5.5- Kadehler

Ağız kenarları düz ateşe tutularak yuvarlatılmış veya katlanmış olan kadehlerin gövdeleri yarı küresel ters koni, silindir veya çan biçiminde olabilmektedir. Gövde alçak bir sap ile disk şeklindeki kaideye bağlanmaktadır. Sap ise düz ya da boğumludur. (Von Saldern, 1980,a)

⁴² Erten, 1993, s.190.

6- KONYA ARKEOLOJİ MÜZESİ' NDE BULUNAN CAM ESERLERİN ANADOLU' DAKİ YERİ

Cam üfleme tekniğinin bulunuşundan itibaren hızla Roma topraklarında yayılımından Anadolu'da nasibini almıştır. Tekniğin üretimde ve maliyette daha verimli sonuçlar ortaya koyması neticesinde cam üretiminin seri artışı Türkiye müzelerinde yer alan cam eserler arasında Roma dönemine ait olanların büyük çoğunluğu oluşturmasını açıklamaktadır. Sözü edilen eserlerin az bir kısmı ele alınabilmiş ve yayımlanabilmiştir. Bu gerçekliğin dışında literatüre girebilmiş olan eserler Anadolu' da Roma döneminde camcılığın yaygınlığını ortaya koymaktadır.

Konya Arkeoloji Müzesi de Roma Döneminin bu seri üretim sürecinden bol miktarda nasibini almıştır ve bu dönem eserlerine ev sahipliği yapmaktadır.

7-KATALOG

Katalog No: 01

Resim No: 01

Çizim No: 01

Envanter No: 406/5

Müze Geliş Şekli: Satın alma (Halep'ten gelmiştir.)

Form: Guttus (Kuş Biçimli Parfüm Şişesi)

Yük: 5.9 cm A.Ç.:-- G.Ç.: 4.1 cm G.Uz.: 6.9 cm

İ.S. 50-100

Teknik: Serbest Üfleme ve Aletle Şekillendirme.

Renk: Açık sarımsı beyaz

Tanımı: Eserin sadece ağız kısmı kırıktır.

Silindirik boyun çok az genişleyerek küresel gövdeye birleştirilmiştir. Gövdeye yatay olarak devam eden kuyruk olarak adlandırabileceğimiz uzun çıkıntı kısmı uca doğru daralarak yuvarlatılmış boncuk şeklinde son bulmuştur. Eser düz bir biçimde kaidersiz olarak son bulur.

Eserin üzeri yoğun bir kireç tabakası ile kaplıdır. Eser üzerinde parlak sarı renkli bozulmalar görülmektedir.

Isings Form11; Hayes 1975, Pl.33 No;539.

Katalog No: 02

Resim No: 02

Çizim No: 02

Envanter no: 406/8

Müze geliş şekli: Satın alma (Halep'ten gelmiştir.)

Form: Tüp Biçimli Unguentarium

Yük: 10.2 cm A.Ç.: 1.8 cm G.Ç.: 1.9 cm T.Ç.:--

İ.S. 1. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme

Renk: Renksiz yakın uçuk yeşil

Tanımı: Eser tamdır.

Ağız kenarı hafif dışa taşkın ve halka şeklindedir. Boyun silindirik olup tüp biçimli gövde ile birleşmektedir. Kalın ve yuvarlak diplidir.

Yer yer az miktarda hava kabarcıkları görülür. Camda matlaşma ve kısmen kireçlenme mevcuttur. Bazı yerlerinde bej ve kahverengi bozulma tabakası görülür

Hayes, 1975, Fig.20 No.631.

Katalog No: 03

Resim no: 03

Çizim No: 03

Envanter no: 406/1

Müze geliş şekli: Satın alma (Halep'ten gelmiştir.)

Form: Tüp Biçimli Unguentarium

Yük: 7.9 cm A.Ç.: 1.9 cm G.Ç.: 3.5 cm T.Ç.:--

İ.S. 1.Yüzyılın 2.- 3. çeyreği

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Açık yeşil

Tanımı: Eser tamdır

Ağız dışa ve içe katlanarak düzleştirilmiştir. Kısa, silindirik boynun gövdeyle birleşme yeri aletle şekillendirilmiştir. Gövde konik biçimlidir. Dip kısmı bastırılarak düzleştirilmiştir.

Bej ve sarı renkli bozulma tabakası ve pul pul dökülmeler mevcuttur. Yüzeyde delikli bir görünüm oluşmuştur. İç kısmında toprak kalıntısı vardır.

Hayes, 1975, Fig. 20 No. 625; Lightfoot, 1992, No. 108.

Katalog No: 04

Resim No: 04

Çizim No: 04

Envanter no: 406/21

Müze geliş şekli: Satın alma (Halep'ten gelmiştir.)

Form: Tüp Biçimli Unguentarium

Yük: 11.5 cm A.Ç.: 1.9 cm G.Ç.: 4 cm T.Ç.: 1.9 cm

İ.S. 1. Yüzyıl sonu- 2. Yüzyıl başı

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Uçuk mavi

Tanımı: Eser tamdır

Ağız kenarı dışa ve içe katlanmıştır. İnce ve uzun silindirik bir boyna sahiptir. Boynun alt kısmı aletle şekillendirilmiştir. Gövde kısmı dar ve ovaldir. Dip kısmı düzdür.

Eser üzerinde bej renkli bozulma tabakası ve yer yer kireç tabakası görülmektedir.

Hayes, 1975, Fig. 8 No. 242; Özet, 1998, No. 33

Katalog No: 05

Resim No: 05

Çizim No: 05

Envanter no: 406/17

Müzeye geliş şekli: Satın alma (Halep'ten gelmiştir.)

Form: Tüp Biçimli Unguentarium

Yük: 12.1 cm A.Ç.: 2.3 cm G.Ç.: 5.5 cm T.Ç.: 2.1 cm

İ.S. 1.-2. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Uçuk mavi

Tanımı: Eser tamdır.

Ağız kenarı önce dışa sonra içe doğru katlanmış ve düzleştirilmiştir. Silindirik boynun gövde ile birleşme yeri aletle şekillendirilmiştir. Gövde uzun ve ovaldır. Dip kısmı hafifçe bastırılmıştır. Dip kısmında noble izi görülür.

Beyaz renkli aşınma tabakası ve kireç tabakası çeşitli yerlerinde görülmektedir. Camın içerisinde çok miktarda uzamış ve yuvarlak hava kabarcıkları görülür.

Hayes, 1975, Fig. 8 No. 242; Özet, 1998, No. 49a, No. 50

Katalog No: 06

Resim No: 06

Çizim No: 06

Envanter no: 406/13

Müzeye geliş şekli: Satın alma (Halep'ten gelmiştir.)

Form: Tüp Biçimli Unguentarium

Yük: 11.8 cm A.Ç.: 2.4 cm G.Ç.: .4.3 cm T.Ç.: 2.4 cm

İ.S. 1.-2. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Uçuk mavi

Tanımı: Eser tamdır. (boynun gövdeye bağlandığı yerden kırılmış ve yapıştırılmıştır.

Gövde üzerinde de dikey çatlak göze çarpar.)

Ağız kenarı önce dışa sonra içe doğru katlanmış halka görünümündedir. Silindirik boynun gövde ile birleşme yeri aletle şekillendirilmiştir. Gövde koniktir. Dip kısmı düzeltilmiştir. Noble izi görülür.

Az miktarda küçük ve yuvarlak hava kabarcığı görülmektedir. Bej renkli kabuk şeklinde bozulma görülmektedir. Çeşitli yerlerde çok belirgin olmayan kireç kalıntıları mevcuttur.

Hayes, 1975, Fig.18 No. 574; Özet, 1998, No.49b, No. 51

Katalog No: 07

Resim No: 07

Çizim No: 07

Envanter no: 406/18

Müze geliş şekli: Satın alma (Halep'ten gelmiştir.)

Form: Tüp Biçimli Unguentarium

Yük: 12.1 cm A.Ç.: 2.2 cm G.Ç.: 4.6 cm T.Ç.: 2.2 cm

İ.S. 1.-2. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Uçuk yeşil

Tanımı: Eser tamdır.

Ağız kenarı önce dışa sonra içe doğru katlanmış ve düzleştirilmiştir. Silindirik boynun gövde ile birleşme yeri aletle şekillendirilmiştir. Gövde uzun ve ovaldır. Dip kısmı hafifçe bastırılmıştır.

Bej renkli aşınma tabakası ve dip kısımda siyah renkli bozulma görülmektedir. içinde toprak kalıntıları vardır.

Hayes, 1975, Fig. 8 No. 242; Özet, 1998. No. 33, No. 50.

Katalog No: 08

Resim No: 08

Çizim No: 08

Envanter no: 406/6

Müze geliş şekli: Satın alma (Halep'ten gelmiştir.)

Form: Tüp Biçimli Unguentarium

Kor.Yük: 8.5 cm A.Ç.:-- G. Ç.: 3 cm T. Ç.: 2.8 cm

İ.S. 1. Yüzyılın 2. yarısı

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Turkuaz

Tanımı: Eserin boyun ve ağız kısımları kırıktır.

Boynun uzun konik gövdeye bağlantısı alet yardımıyla yapılmıştır. Dip kısmı bastırılarak düzeltilmiştir. Altında noble izi görülür.

Yüzey bej ve kahverengi renkli aşınma tabakasıyla ve yer yer kireç tabakasıyla kaplıdır. Aşınma tabakasının alt kısmında cam matlaşmıştır.

Hayes, 1975, Fig. 8 No.233

Katalog No: 09

Resim No: 09

Çizim No: 09

Envanter no: 406/9

Müze geliş şekli: Satın alma (Halep'ten gelmiştir.)

Form: Tüp Biçimli Unguentarium

Kor.Yük: 12.5 cm A.Ç.:-- G.Ç.: 2.8 cm T.Ç.: 2.4 cm

İ.S. 1.Yüzyılın 2. yarısı

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Uçuk mavi

Tanımı: Eserin ağız kısmı kırıktır. Ayrıca boynun gövdeye yakın kısmı da yatay olarak kırılmış ve yapıştirilmiştir.

Silindirik boynun alt kısmı aletle şekillendirilmiştir. Küçük ve konik bir gövdeye sahiptir. Dip kısmı hafifçe bastırılarak düzleştirilmiştir.

Özellikle boyun kısmında uzun hava kabarcıkları oldukça fazladır. Ayrıca küçük hava kabarcıkları da camın tümüne dağılmıştır. Yer yer bej renkli aşınma tabakası ve kireç kalıntıları göze çarpar. Bazı noktalarda siyah renkli noktalar oluşmuştur.

Hayes, 1975, Fig. 8 No. 133.

Katalog No: 10

Resim No: 10

Çizim No: 10

Envanter no: 406/22

Müze geliş şekli: Satın alma (Halep'ten gelmiştir.)

Form: Tüp Biçimli Unguentarium

Yük: 11.1 cm A.Ç.: 2.2 cm G.Ç.: 2.7 cm T.Ç.: 1.3 cm

İ.S. 1. Yüzyıl sonu- 2. Yüzyıl başı

Teknik: Serbest Üfleme – Aletle Şekillendirme

Renk: Uçuk yeşil.

Tanımı: Eser tamdır. (Ağız kenarında 0.4 cm'lik üçgen kırık)

Ağız kenarı dışa ve içe katlanmıştır. Ağızın bir kenarı yamuktur. İnce ve uzun silindirik bir boyna sahiptir. Boynun alt kısmı aletle şekillendirilmiştir. Gövde kısmı dar ve koniktir. Dip kısmı düzdür ve 1.5 cm genişliğinde noble izi bulunmaktadır.

Eser üzerinde oldukça kalın bir kireç tabakası mevcuttur. Yer yer nemden kaynaklanan bozulma ve bej renkli dökülmeler görülmektedir.

Hayes, 1975, Fig. 8 No 251; Özet, 1998, No. 37.

Katalog No: 11

Resim No: 11

Çizim No: 11

Envanter no: 406/15

Müze geliş şekli: Satın alma (Halep'ten gelmiştir.)

Form: Tüp Biçimli Unguentarium

Yük: 12 cm

A.Ç.: 2.4cm

G.Ç.: 2.9 cm

T.Ç.: 1.4 cm

İ.S. 1.-2. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Turkuaz

Tanımı: Eser tamdır.

Ağız kenarı önce dışa sonra içe doğru katlanmış ve düzleştirilmiştir. Silindirik boynun gövde ile birleşme yeri aletle şekillendirilmiştir. Gövde dar ve koniktir. Dip kısmı hafifçe bastırılmıştır.

Bol miktarda küçük ve yuvarlak hava kabarcığı görülmektedir. Dibinde noble izi görülmektedir. Özellikle boyun çevresinde kireç tabakası ve bej renkli aşınma mevcuttur.

Hayes, 1975, Fig.8 No. 251; Özet, 1998, No. 37.

Katalog No: 12

Resim No: 12

Çizim No: 12

Envanter no: 406/19

Müze geliş şekli: Satın alma (Halep'ten gelmiştir.)

Form: Tüp Biçimli Unguentarium

Yük: 11.5 cm

A.Ç.: 1.6-1.9 cm

G.Ç.: 2.6 cm

T.Ç.: --

İ.S. 1.-2. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme

Renk: Uçuk yeşil

Tanımı: Eser tamdır.

Ağız kısmı yapım hatasından dolayı yamuktur. Ağız kenarı dışa ve sonrada içe katlanarak yapılmıştır. Boynun gövdeye birleşme yeri aletle şekillendirilmiştir. Boyun kısadır. Gövde uzun ve ovaldir. Dip kısmı hafifçe bastırılmıştır.

Eserin üzeri kireç tabakası ile kaplıdır. Parlak beyaz renkli aşınma tabakası görülmektedir.

Lightfoot, 1992, No108; Hayes, 1975, Fig. 20 No 625; Özet, 1998, No. 34.

Katalog No: 13

Resim No: 13

Çizim No: 13

Envanter no: 406/11

Müze geliş şekli: Satın alma (Halep'ten gelmiştir.)

Form: Şamdan Biçimli Unguentarium

Yük: 12 cm

A.Ç.: 2.7 cm

G.Ç.: 4.4 cm

T.Ç.: 2.5 cm

İ.S. 1.Yüzyıl sonu

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Renksiz yakın uçuk mavi

Tanımı: Eser tamdır.

Ağız kenarı önce dışa sonra içe doğru katlanmış ve düzeltilmiştir. Dudağın bir tarafı aşağı doğru düşüktür. Silindirik boynun gövde ile birleşme yeri aletle şekillendirilmiştir. Gövde armut şeklindedir. Gövde üzerinde parmakla bastırılarak yapılmış hafif bir çökük yer alır. Dip kısmı hafifçe bastırılarak düzeltilmiştir.

Boyun kısmında üfleme izleri ve hava kabarcıkları görülür. Bej- sarı renkli aşınma tabakası ve kireç kalıntıları vardır.

Harden, 1936, 266 TypeD.

Katalog No: 14

Resim No: 14

Çizim No: 14

Envanter No: 406/4

Müze geliş şekli: Satın alma (Halep'ten gelmiştir.)

Form: Şamdan Biçimli Unguentarium

Yük: 7.1 cm

A.Ç.: 2.6 cm

G.Ç.: 4.3 cm

T. Ç.: 4.6 cm

İ.S. 1. Yüzyıl sonu

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Sarıya çalan açık yeşil

Tanımı: Eser gövde üzerindeki yaklaşık 0.5 cm' lik kırık kısım harici tamdır.

Ağız dışa ve içe katlanarak düzeltilmiştir. Silindirik boynun gövdeyle birleşme yeri aletle şekillendirilmiştir. Gövde kısa ve konik biçimlidir. Dip kısmı bastırılarak düzeltilmiştir.

Özellikle boyun kısmında olmak üzere uzun hava kabarcıkları görülmektedir. Acmda matlaşma ve çeşitli yerlerde kireç kalıntıları mevcuttur. Gövde kısmında kahverengi toprak tabakası vardır. Yüzey pul pul dökülen kahverengi ve bej renkli aşınma tabakasıyla kaplıdır.

C.Isings, 1957, Form 82a; Özet,1998, No. 47

Katalog No: 15

Resim No: 15

Çizim No: 15

Envanter no: 406/14

Müze geliş şekli: Satın alma (Halep'ten gelmiştir.)

Form: Şamdan Biçimli Unguentarium

Yük: 10.1 cm A.Ç.: 2.2cm G.Ç.: 3.9 cm T.Ç.: 2.3 cm

İ.S. 1.Yüzyıl sonu

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Renksiz yakın uçuk sarı

Tanımı: Eser tamdır.

Ağız kenarı önce dışa sonra içe doğru katlanmış halka görünümlüdür. Ağız kenarında yapım hatasından kaynaklanan yamukluk görülmektedir. Silindirik boynun gövde ile birleşme yerinde alet çentik izleri görülmektedir. Gövde küreseldir. Dip kısmı düzeltilmiştir.

Az miktarda küçük ve yuvarlak hava kabarcığı görülmektedir. Dibinde noble izi görülmektedir. Özellikle boyun ve gövdenin yarı kısmında kireç tabakası görülmektedir.

Harden, 1936, 226 Type D

Katalog No: 16

Resim No: 16

Çizim No: 16

Envanter no: 406/12

Müze geliş şekli: Satın alma (Halep'ten gelmiştir.)

Form: Şamdan Biçimli Unguentarium

Yük: 10.8 cm A.Ç.: 2.1 cm G.Ç.: 4.5 cm T.Ç.: 2.9 cm

İ.S. 1.-2. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Uçuk mavi

Tanımı: konik gövde üzerinde eksik bir parça ve çatlak görülür

Ağız kenarı önce dışa sonra içe doğru katlanmış ve düzeltilmiştir. Silindirik boynun gövde ile birleşme yeri aletle şekillendirilmiştir. Gövde kısa ve koniktir. Dip kısmı hafifçe bastırılarak düzleştirilmiştir..

Bej renkli pul pul dökülme ve matlaşma görülür. Yer yer kireç kalıntıları vardır. İç ve dış yüzeyde toprak kalıntıları göze çarpar.

Hayes, 1975, Fig.18 No. 574;Özet, 1998, No. 49b

Katalog No: 17

Resim No: 17

Çizim No: 17

Envanter no: 406/16

Müze geliş şekli: Satın alma (Halep'ten gelmiştir.)

Form: Şamdan Biçimli Unguentarium

Yük: 11.5 cm A.Ç.: 2.5 cm G.Ç.: 4.9 cm T.Ç.: 3.2 cm

İ.S. 1.-2. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Uçuk yeşil

Tanımı: Eser tamdır.

Ağız kenarı önce dışa sonra içe doğru katlanmış ve düzleştirilmiştir. Silindirik boynun gövde ile birleşme yeri aletle şekillendirilmiştir. Gövde kısa ve koniktir. Dip kısmı hafifçe bastırılarak düzleştirilmiştir..

Bol miktarda yuvarlak ve uzamış hava kabarcığı görülmektedir. Ayrıca üfleme izleri belirgindir.

Hayes, 1975, Fig.18 No. 574; Özet, 1998, No. 49b

Katalog No: 18

Resim No: 18

Çizim No: 18

Envanter no: 2005.3.176

Müze geliş şekli: Konya 3. Sulh Ceza Mahkemesi 21.05.2004 tarih ve 2004/ 296 karar gereği müze envanterine kaydedilmiştir.

Form: Şamdan Biçimli Unguentarium

Yük: 12.2 cm A.Ç.: 2.5 cm G.Ç.: 6.5 cm T.Ç.: 5 cm

İ.S. 2. Yüzyılın ortaları

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Renksiz doğru uçuk mavi

Tanımı: Eser tamdır

Ağız kenarı önce dışa sonra içe doğru katlanmış ve düzeltilmiştir. Silindirik uzun boynun alt tarafı hafif genişlemiş ve aletle şekillendirilmiştir. Gövde geniş ve koniktir. Dip kısmı hafif iç bükeydir.

Hava kabarcıkları ve üfleme izleri bulunmaktadır. İç kısmında toprakla karışık lifli madde vardır. Camda matlaşma ve çok küçük noktalar hariç dökülme yoktur.

Hayes, 1975, Fig. 15 No. 507.

Katalog No: 19

Resim No: 19

Çizim No: 19

Envanter no: 406/10

Müze geliş şekli: Satın alma (Halep'ten gelmiştir.)

Form: Şamdan Biçimli Unguentarium

Yük: 10.1 cm A.Ç.: 2.2 cm G.Ç.: 5.3 cm T.Ç.:--

İ.S. 2.-3. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Açık yeşil

Tanımı: Küresel gövdenin orta kısmında oldukça büyük bir parçası kırıktır.

Ağız dışa ve içe katlanarak düzleştirilmiştir. Ancak dudağın bir kısmı aşağı doğru yamulmuştur. Dar ve silindirik boynun alt kısmı aletle şekillendirilmiştir. Küresel gövdelidir. dip kısmı yuvarlatılmıştır.

Özellikle boyun kısmında uzun hava kabarcıkları oldukça fazladır. Matlaşma ve kalın kireç tabakası görülmektedir. ayrıca bej renkli pul pul dökülme görülür.. İç kısımda toprak tabakası görülür.

C. Lightfoot, 1992, No 69; Ü. Canav, 1985, 65 Fig. 94.

Katalog No: 20

Resim No: 20

Çizim No: 20

Envanter no: 2005.3.174

Müze geliş şekli: Konya 3. Sulh Ceza Mahkemesi 21.05.2004 tarih ve 2004/ 296 karar gereği müze envanterine kaydedilmiştir.

Form: Çan Gövdeli Şişe

Yük: 16 cm A.Ç.: 2.4 cm G.Ç.: 6.8 cm T.Ç.: 3.8cm

İ.S. 1.Yüzyıl ikinci yarısı.

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Renksiz yakın uçuk yeşil

Tanımı: Eser tamdır.

Ağız kenarı önce dışa sonra içe doğru katlanmış ve düzeltilmiştir. Uzun ve silindirik boynun gövde ile birleşme yeri aletle şekillendirilmiştir. Gövde armudi şeklindedir. Vurma diplidir.

Kabın içinde sarı renkli yağ kalıntısı vardır. Ağız ve boyun toprakla doludur. Üzerinde bol miktarda büyüklü, küçüklü hava kabarcığı görülmektedir. Boyun kısmında matlaşma söz konusudur.

Harden, 1936, 266 Type D.

Katalog No: 21

Resim No: 21

Çizim No: 21

Envanter no: 2005.3.177

Müze geliş şekli: Konya 3. Sulh Ceza Mahkemesi 21.05.2004 tarih ve 2004/ 296 karar gereği müze envanterine kaydedilmiştir.

Form: Çan Gövdeli Şişe

Yük: 12 cm A.Ç.: 1.8 cm G.Ç.: 5.2 cm T.Ç.: 3.3 cm

İ.S. 1.Yüzyıl ikinci yarısı.

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Açık sarı

Tanımı: Eser tamdır ancak gövde üzerinde çatlak vardır.

Düzgün olmayan ağız kenarı önce dışa sonra içe doğru katlanmış ve düzeltilmiştir. Silindirik boynun gövde ile birleşme yeri aletle şekillendirilmiştir. Gövde armudi şeklindedir. Dip kısmı düzleştirilmiştir.

Kabın içinde sarı renkli yağ kalıntısı ve toprak karışımı mevcuttur ve gövde üzerindeki çatlaktan sızma yapmıştır. Üzerinde bol miktarda büyüklü küçüklü hava kabarcığı görülmektedir. Bu kabarcıklardan bazıları yüzeye oldukça yakındır. İçten dış yüzeye doğru bozulma ve matlaşma gözlenir.

Harden, 1936, 266 TypeD

Katalog No: 22

Resim No: 22

Çizim No: 22

Envanter no: 406/20

Müze geliş şekli: Satın alma (Halep'ten gelmiştir.)

Form: Yuvarlak Gövdeli Şişe

Yük: 10.8 cm A.Ç.: 1.4- 1.6 cm G.Ç.: 4.5 cm T.Ç.: --

İ.S. 1. Yüzyıl sonu- 2.Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme

Renk: Açık yeşil

Tanımı: Eser tamdır.

Dışa ve içe katlanıp düzleştirilmiş ağız kenarı iki yandan bastırılmış ve yuvarlak formunu kaybetmiştir. Dar ve silindirik boyun kısmı alt kısma doğru hafif genişler küresel gövdeyle birleşir. Kabın kaidesi yoktur ve ayakta duramaz.

Kabın neredeyse tamamı kireç tabakasıyla kaplıdır. Üzerinde bej renkli aşınma ve küçük ölçülerde hava kabarcıkları mevcuttur.

B. Rutti, 1991, 114 Fig 2250; Özet, 1998, No. 27.

Katalog No: 23

Resim No: 23

Çizim No: 23

Envanter no: 2005.3.161

Müzeye geliş şekli: Konya 3. Sulh Ceza Mahkemesi 21.05.2004 tarih ve 2004/ 296 karar gereği müze envanterine kaydedilmiştir.

Form: Yuvarlak Gövdeli Şişe

Yük: 7.4 cm A.Ç.: 2.8 cm G.Ç.: 6.5 cm T.Ç.: 4.1 cm

İ.S. 2.Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme – Aletle Şekillendirme

Renk: Uçuk sarı

Tanımı: Eser tamdır.

Dışa doğru yuvarlatılmış ağız kısmı kısa ve silindirik boyunla birleşir.omuz kısmı hafif çöküktür. Gövde basık küreseldir. Vurma diplidir.

Üzeri oldukça kalın bir kireç tabakasıyla kaplanmıştır. Yer yer bej renkli aşınma tabakası ve matlaşma görülmektedir.

Özet, 1998, No. 72.

Katalog No: 24

Resim No: 24

Çizim No: 24

Envanter no: 2005.3.173

Müzeye geliş şekli: Konya 3. Sulh Ceza Mahkemesi 21.05.2004 tarih ve 2004/ 296 karar gereği müze envanterine kaydedilmiştir.

Form: Çan Gövdeli Şişe

Yük: 12.1 cm A.Ç.: 2 cm G.Ç.: 4.4 cm T.Ç.: 4 cm

İ.S. 2.Yüzyıl sonu- 3. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Uçuk yeşil

Tanımı: Eser tamdır.

Düzgün olmayan ağız kenarı dışa ve içe katlanarak yuvarlatılmıştır. Uzun ve silindirik boyun hafif eğri yapılmıştır. Boynun gövdeye birleşme yeri aletle şekillendirilmiştir. Gövde çan biçimindedir. Vurma diplidir.

Ağız ve boynun çeşitli yerleri toprak tabakası ile tıkanmıştır. İçinde sarı yağ bulunur. Özellikle boyunda bol miktarda hava kabarcığı bulunur.

Hayes, 1975, Fig. 16 No. 499.

Katalog No: 25

Resim No: 25

Çizim No: 25

Envanter no: 406/3

Müzeye geliş şekli: Satın alma (Halep'ten gelmiştir.)

Form: Soğan Gövdeli Şişe

Kor.Yük: 5.4 cm

A.Ç.:--

G.Ç.: 4.1 cm

T.Ç.: 4.8 cm

İ.S. 2.-3. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Renksiz doğru açık sarı

Tanımı: Eserin ağız ve boyun kısmı kırıktır.

Dar ve silindirik boynun alt kısmı aletle şekillendirilmiştir. Küresel gövdeli ve düz diplidir.

Eserde matlaşma ve kalın kireç tabakası görülmektedir. Eserde ayrıca bej ve sarı renkli aşınma tabakası mevcuttur. Uzun ve yuvarlak hava kabarcıkları ve yer yer siyah lekeler görülmektedir.

C. Lightfoot, 1992, No 69; Ü. Canav, 1985, 65 Fig. 94

Katalog No: 26

Resim No: 26

Çizim No: 26

Envanter no: 419

Müzeye geliş şekli: Hibe

Form: Soğan Gövdeli Şişe

Yük: 16 cm

A.Ç.: 7 cm

G.Ç.: 8.2 cm

T.Ç.: 7 cm

İ.S. 2.-3. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Kirli beyaz

Tanımı: Eser tamdır.

Ağız içe ve dışa katlanarak düzleştirilmiştir. Dar ve silindirik boynun alt kısmı aletle şekillendirilmiştir. Küresel gövdeli ve düz diplidir.

Eserde matlaşma ve kalın kireç tabakası görülmektedir. Eserde ayrıca bej renkli aşınma tabakası mevcuttur.

C. Lightfoot, 1992, No 69; Ü. Canav, 1985, 65 Fig. 94

Katalog No: 27

Resim No: 27

Çizim No: 27

Envanter no: 945

Müze geliş şekli: Hibe

Form: Çan Gövdeli Şişe

Yük: 17.5 cm A.Ç.: 3 cm G.Ç.: 7.9 cm K.Ç.: 7 cm

İ.S. 2.-3. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme- Cam İpliği Bezeme

Renk: Açık sarı

Tanımı: Eser tamdır.

Dikey ağız kenarı kalınlaştırılmıştır. Boynun üst kısmı daha kalın yapılmış ve üzeri cam ipliği ile paralel eşit aralıklarda olmayan halkalarla süslenmiştir. Bu süslemelerden sonra biraz daha daralan boyun silindirik bir şekilde aletle şekillendirilmiş omza oturur. Gövde uzun çan biçimlidir. Dip kısmı iç bükeydir.

Eser üzerinde yer yer kireç tabakası mevcuttur ancak aşınma ve bozulma görülmemektedir. Oldukça iyi durumdadır.

Hayes 1975, Fig. 16 No. 499; Lightfoot 1992, No. 44.

Katalog No: 28

Resim No: 28

Çizim No: 28

Envanter no: 2005.3.175

Müze geliş şekli: Konya 3. Sulh Ceza Mahkemesi 21.05.2004 tarih ve 2004/ 296 karar gereği müze envanterine kaydedilmiştir.

Form: Yarım Küre Gövdeli Şişe

Yük: 16.2 A.Ç.: 2.8 cm G.Ç.: 10.3 cm T.Ç.: 6.8 cm

İ.S. 3. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Uçuk yeşil

Tanımı: Eser tamdır.

Düzgün olmayan ağız kenarı dışa doğru düz ve açıktır. Alta doğru genişleyen uzun boynun alt kısmı aletle şekillendirilmiştir. Gövde yarım küre şeklindedir. Vurma diptir.

İç kısmında sarı renkli yağ bulunur. Yağın yanı sıra toprak tabakası mevcuttur. Cam içinde bol miktarda hava kabarcığı bulunur. Özellikle omuz kısmında bej, sarı ve kahverengi bozulma tabakası mevcuttur.

Hayes, 1975, Fig. 16 No. 501; Lightfoot, 1992, No. 45, 46.

Katalog No: 29

Resim No: 29

Çizim No: 29

Envanter no: 406/2

Müzeye geliş şekli: Satın alma (Halep'ten gelmiştir.)

Form: Yuvarlak Gövdeli Şişe

Kor.Yük: 8.1 cm A.Ç.:-- Kor. Gen.: 4.1 cm T.Ç.:--

İ.S. 3. Yüzyılın 2. yarısı- 4. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Açık yeşil

Tanımı: Eserin ağzı ve boynunun bir kısmı ve gövdesinin yarısı kırıktır. Ayrıca gövdede 2 adet dikey çatlak mevcuttur.

Aşağı doğru hafif daralan silindirik boynun alt kısmı aletle şekillendirilmiştir. Küresel gövdenin nasıl bir diple bittiği tam olarak anlaşılamamaktadır.

Yoğun bir kireç ve toprak tabakası ile örtülüdür. Yer yer bej renkli bozulma ve pul pul dökülme mevcuttur.

Lightfoot, 1992, No. 70; Özet, 1987, No. 18.

Katalog No: 30

Resim No: 30

Çizim No: 30

Envanter no: 957

Müzeye geliş şekli: Hibe

Form: Silindir Gövdeli Sürahi

Yük: 11.5 cm A.Ç.: 4.5 cm G.Ç.: 7.2 cm T.Ç.: 5.5 cm

İ.S. 2.Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme –Aletle Şekillendirme

Renk: Turkuaz

Tanımı:Eser tamdır.

Ağız kenarı düz yapılmış ve aşağı doğru daraltılarak devam ettirilmiştir. Ağız kenarı altında sonradan eklenerek yapılmış ağız halkası mevcuttur. Tek kulpludur. Kulp sonradan omuza damlatılıp çekilmiş önce boyna yapıştırılmış ve katlanarak ağız kenarı altındaki halkaya yapıştırılmıştır. Omuz kısmı oldukça belirgin yapılmıştır. Gövde silindiriktir ve iç bükey bir diple biter.

Oldukça kalın bir kireç tabakası ile kaplanmıştır. Üzerinde ayrıca yoğun bir toprak tabakası görülmektedir. Renkte matlaşma görülür.

C. Isings, 1957, 67 Form 51a; C.Lightfoot,1992, 51 Fig. 18.

Katalog No: 31

Resim No: 31

Çizim No: 31

Envanter no: 2005.3.155

Müze geliş şekli: Konya 3. Sulh Ceza Mahkemesi 21.05.2004 tarih ve 2004/ 296 karar gereği müze envanterine kaydedilmiştir.

Form: Basık Küresel Gövdeli Sürahi

Yük: 11.2 cm

A.Ç.: 5.9 cm

G.Ç.: 10.2 cm

T.Ç.: 5.2 cm

İ.S. 2. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme – Aletle Şekillendirme

Renk: Renksiz doğru açık sarı.

Tanımı: Eser tamdır.

Geniş ağız kısmı yuvarlatılmış ve dışa doğru halka biçiminde taşkındır. Ağız kısmı silindirik ve kısa boyna daralarak birleştirilmiş ve gövdeye birleşeceği yerde tekrar genişleyerek makara biçimi almıştır. Eser tek kulpludur. Şerit biçimli kulp ağzın dışa taşkın kısmından tutturulduktan sonra aşağıya doğru çevrilmiş ve yukarı doğru tekrar kaldırılmış ve tutulduğunda baş parmağın dayanması için destek oluşturulmuştur. Kulp omuz hizasının hemen altına dışa doğru çıkıntı oluşturacak biçimde yapıştırılmıştır. Kulp üzerinde yivler oluşturulmuştur. Eserin gövdesi küresel biçimlidir ve iç bükey olarak kaidesiz olarak bitirilmiştir.

Eserin tamamı çok yoğun bir kireç tabakası ile kaplıdır. Kalın kireç tabakası arasında yer yer altın sarısı renginde aşınmalar mevcuttur.

Lightfoot, 1992: 92 fig. 48.

Katalog No: 32

Resim No: 32

Çizim No: 32

Envanter no: 2005.3.156

Müze geliş şekli: Konya 3. Sulh Ceza Mahkemesi 21.05.2004 tarih ve 2004/ 296 karar gereği müze envanterine kaydedilmiştir.

Form: Çan Gövdeli Sürahi

Yük: 8 cm

A.Ç.: 3 cm

G.Ç.: ----

T.Ç.: 4.2 cm

İ.S. 2. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme – Aletle şekillendirme.

Renk: Açık sarı

Tanımı: Eser tamdır.

Dışa taşkın ağız kısmı içe doğru halka biçiminde yuvarlatılmıştır. Ağız kısmı aşağı doğru daralarak silindir şeklini almıştır. Eser tek kulpludur. Omza damlatılan cam yukarı doğru çekilerek,uzatılmış ve boyun başlangıcı seviyesinde yatay olarak devam ettirilip boyun başlangıcına bağlanmıştır.Daha sonra yukarı doğru katlanarak ağız kenarına bağlanmıştır. Gövde silindir biçimlidir. Vurma diplidir.

Eserin yüzeyi yer yer kalın kireç tabakasıyla kaplanmıştır. Yüzeyde beyaz renkli bozulma ve renkte matlaşma mevcuttur.

Özet, 1998, No. 70.

Katalog No: 33

Resim No: 33

Çizim No: 33

Envanter no: 2005.3.166

Müze geliş şekli: Konya 3. Sulh Ceza Mahkemesi 21.05.2004 tarih ve 2004/ 296 karar gereği müze envanterine kaydedilmiştir.

Form: Soğan Gövdeli Sürahi

Yük: 16.3 cm A.Ç.: 2.7 cm G.Ç.: 11.7 cm K.Ç.: 5.4 cm

İ.S. 2.-3. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Renksiz yakın uçuk sarı

Tanımı: Eser tamdır.

Ağız kenarı dik ve düzeltilmiştir. Silindirik boynun gövdeye birleşme yeri aletle düzeltilmiştir. Soğan gövdelidir. Dip kısmı basit, geniş bir halka kaideyle bitirilmiştir.

Tamamında krem ve beyaz renkli aşınma tabakası mevcuttur. Bir çok yerinde kahverengi lekeler vardır. İç kısım toprak tabakasıyla kaplıdır. Matlaşma yoktur.

Özet, 1987, Fig. 98; Akat, Fıratlı, Kocabaş, 1984, Fig. 100.

Katalog No: 34

Resim No: 34

Çizim No: 34

Envanter no: 2005.3.167

Müze geliş şekli: Konya 3. Sulh Ceza Mahkemesi 21.05.2004 tarih ve 2004/ 296 karar gereği müze envanterine kaydedilmiştir.

Form: Oval Gövdeli Sürahi

Yük: 22.2 cm A.Ç.: 2.4 cm G.Ç.: 10.3 cm K.Ç.: 5.4 cm

İ.S. 3.-4. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Uçuk yeşil

Tanımı: Eser tamdır.

Ağız kısmı diktir ve yuvarlatılmıştır. Ağız ve gövdeye doğru genişleyen boyun armudi gövdeyle birleşir. Basit halka kaideyle son bulur.

Tamamı kireç ve toprak tabakasıyla kaplanmıştır.yer yer küçük hava kabarcıkları görülür. Gövdenin kaideye yakın kısmında beyaz renkli aşınma tabakası mevcuttur.

Özet, 1998, Fig. 98.

Katalog No: 35

Resim No: 35

Çizim No: 35

Envanter no: 966

Müze geliş şekli: Hibe

Form: Basık Küresel Gövdeli Sürahi

Yük: 9 cm

A.Ç.: 8.5 cm

G.Ç.: 9.8cm

T.Ç.: 6 cm

İ.S. 3- 4. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme

Renk: Açık sarı

Tanımı: Eser tamdır.

Dışa dönük ağız kenarı yuvarlatılmıştır. Kısa boyunludur. Gövde basık küreseldir.

Kabın yüzeyinde toprak ve ince kireç kalıntıları görülmektedir.camda herhangi bir bozulma söz konusu değildir.İçinde lifli toprak karışımı görülmektedir.

Hayes, 1975, Fig. 10 No. 44.

Katalog No: 36

Resim No: 36

Çizim No: 36

Envanter no: 403

Müze geliş şekli: Hibe

Form: Kareye Yakın Gövdeli Sürahi

Kor. Yük: 11 cm

A.Ç: 8 cm

G.Ç.: 9.3 cm

K.Ç: 9 cm

İ.S. 3.- 4. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme

Renk: Kahverengi

Tanımı: Ağız kısmı kırıktır.

Eserin silindirik boynu hafif çökertilmiş omza oturtulmuştur. Gövde küreseldir.

Taban kısmı çok az iç bükeydir.

Camda nemden kaynaklanan aşırı bozulma ve kalınlaşma mevcuttur. Yüzeyde yer yer dökülme görülmektedir.

C. Lightfoot, 1992: 133 fig. 80.

Katalog No: 37

Resim No: 37

Çizim No: 37

Envanter no: 2005.3.158

Müze geliş şekli: Konya 3. Sulh Ceza Mahkemesi 21.05.2004 tarih ve 2004/ 296 karar gereği müze envanterine kaydedilmiştir.

Form: Küresel gövdeli Sürahi

Yük: 13.4 cm A.Ç.: 3.8 cm G.Ç.: 10.8 cm T.Ç.: 6.2 cm

İ.S. 3-4. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme – Aletle Şekillendirme- Cam İpliği Bezeme.

Renk: Açık sarı

Tanımı: Eser tamdır.

Kalın, dikey ağız kenarı yuvarlatılmıştır. Konik şekilli boyun ağza doğru genişlemektedir. Küresel gövde iç bükey dip le son bulur.

Küresel gövde üzerinde cam ipliği ile 8 adet dikey kaburga oluşturulmuştur. Eser üzerinde kireç tabakasından kaynaklanan matlaşma mevcuttur. Yüzeyde koyu sarı renkli bozulma ve yer yer dökülmeler mevcuttur. İçinde lifli kalıntılar ve toprak görülmektedir.

Erten, 2000, Lev. 35 Fig. 1, 7, 9; Hayes, 1975 ,Pl.21 No. 310; Özet, 1998, No. 93, 94.

Katalog No: 38

Resim No: 38

Çizim No: 38

Envanter no: 2005.3.160

Müze geliş şekli: Konya 3. Sulh Ceza Mahkemesi 21.05.2004 tarih ve 2004/ 296 karar gereği müze envanterine kaydedilmiştir.

Form: Küresel Gövdeli Sürahi

Yük: 13.2 cm A.Ç.: 3.9 cm G.Ç.: 10.3 T.Ç.: 4 cm

İ.S. 3.-4. Yüzyıl

Teknik: Serbest üfleme tekniği (aletle şekillendirme –cam ipliği bezeme)

Renk: Renksiz doğru açık sarı

Tanımı: Eser tamdır.

Ağız kenarı çok hafif bir biçimde dışa doğru yuvarlak ve incedir. Ağza doğru genişleyen kısa boyun küresel gövdeye oldukça keskin bir biçimde birleşmiştir. İç bükey diplidir.

Aynı renkli cam ipliği ile gövde üzerine 7 adet dikey kaburga oluşturulmuştur. Krem ve sarı renkli aşınma tabakası görülmektedir. Özellikle gövde kısmı kireç tabakasıyla kaplıdır.

Erten, 2000, Lev. 35 Fig. 1, 7, 9; Hayes, 1975 ,Pl.21 No. 310; Özet, 1998, No. 93, 94.

Katalog No: 39

Resim No: 39

Çizim No: 39

Envanter no: 2005.3.165

Müzeye geliş şekli: Konya 3. Sulh Ceza Mahkemesi 21.05.2004 tarih ve 2004/ 296 karar gereği müze envanterine kaydedilmiştir.

Form: Küresel Gövdeli Sürahi

Yük: 12.3 cm A.Ç.: 4.1 cm G.Ç.: 10.2 cm T.Ç.: 3.6 cm

İ.S. 3.-4. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Renksiz yakın uçuk yeşil

Tanımı: Eser tamdır.

Dikey ağız kenarı hafif yuvarlatılmıştır. Boyun ağza doğru konik biçiminde genişler. Omzun boyna birleşme yeri aletle şekillendirilmiştir. Omuz hafif çöküktür. Gövde küreseldir. dip kısmı hafif iç bükeydir ve noble izi görülür. Gövdenin yere oturan kısmından itibaren kedi dili motifi parmak baskısı şeklinde içe çökertilerek yapılmıştır ve bu baskıların derinliği hafifletilerek dikey şekilde gövdenin üst kısımlarına kadar devamı sağlanmıştır. Gövde üzerinde çimdik şekilli yapım hatası dikkat çeker.

Eserde matlaşma vardır, yer yer kahverengi toprak lekeleri ve kireç tabakası görülür. Bol miktarda hava kabarcığı mevcuttur.

Erten, 2000, Lev. 35 Fig. 1, 7, 9; Hayes, 1975, Pl.21 No. 310; Özet, 1998, No. 93, 94.

Katalog No: 40

Resim No: 40

Çizim No: 40

Envanter no: 2005.3.168

Müzeye geliş şekli: Konya 3. Sulh Ceza Mahkemesi 21.05.2004 tarih ve 2004/ 296 karar gereği müze envanterine kaydedilmiştir.

Form: Küresel Gövdeli Sürahi

Yük: 14.5 cm A.Ç.: 2.5 cm G.Ç.: 11.9 cm K.Ç.: 4.5 cm

İ.S. 3.-4. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Uçuk yeşil

Tanımı: Eser tamdır.

Basit ağız kenarı işlenmemiştir. Silindirik boynun gövdeye bağlandığı yer aletle şekillendirilmiştir. Küresel gövdelidir. Basit halka kaide ile sona erer. Boyun üzerinde cam ipliği ile yapılmış muntazam olmayan yatay süsleme yer alır.

Camda aşırı derecede kireçlenme, matlaşma ve renk değişimi söz konusudur. Sarı ve siyah aşınma tabakası pullanarak dökülmektedir. Yüzey oldukça pürüzlüdür.

Özet, 1998, No. 95.

Katalog No: 41

Resim No: 41

Çizim No: 41

Envanter no: 2005.3.169

Müzeye geliş şekli: Konya 3. Sulh Ceza Mahkemesi 21.05.2004 tarih ve 2004/ 296 karar gereği müze envanterine kaydedilmiştir.

Form: Küresel Gövdeli Sürahi

Yük: 11.7 cm

A.Ç.: 4 cm

G.Ç.: 6.4 cm

T.Ç.: 3.5 cm

İ.S. 3.-4. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Renksize yakın uçuk sarı

Tanımı: Eser tamdır.

Dikey ağız kenarı içe doğru çok hafif yuvarlatılmıştır. Boyun ağza doğru koni biçiminde genişler. Omzun boyna birleşme yeri aletle şekillendirilmiştir. Omuz hafif çöküktür. Gövde küreseldir. Vurma diplidir. Gövde üzerinde birbirini takip eden ters yatık "S" motifleri arasında oval kabartma şekilli süsleme dikkat çeker.

Eserde sarı, bej ve beyaz renkli bozulma tabakası vardır. Ayrıca siyah noktacıklar ve kireç kalıntıları görülür. Yer yer küçük hava kabarcıkları vardır. Eserde matlaşma çok fazla görülmez.

Erten, 2000, Lev. 35 Fig. 1, 7, 9; Hayes, 1975, Pl.21 No. 310; Özet, 1998, No. 93, 94.

Katalog No: 42

Resim No: 42

Çizim No: 42

Envanter no: 2005.3.171

Müzeye geliş şekli: Konya 3. Sulh Ceza Mahkemesi 21.05.2004 tarih ve 2004/ 296 karar gereği müze envanterine kaydedilmiştir.

Form: Küresel Gövdeli Sürahi

Yük: 15.6 cm

A.Ç.: 4.4 cm

G.Ç.: 12.5 cm

T.Ç.: 4.7 cm

İ.S. 3.-4. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Renksize yakın uçuk sarı

Tanımı: Eser tamdır.

Düzgün olmayan dikey ağız kenarı dışa doğru çok hafif yuvarlatılmıştır. Boyun ağza doğru koni biçiminde genişler. Omzun boyna birleşme yeri aletle şekillendirilmiştir ve bu alanda hafif bir bombe oluşmuştur. Omuz hafif çöküktür. Gövde küreseldir. Vurma diplidir.

Eserde yeşil, sarı, bej, beyaz renkli bozulma ve dökülme tabakası vardır. Ayrıca siyah geniş lekeler, kireç kalıntıları ve matlaşma da gözlenir. Yer yer uzun hava kabarcıkları mevcuttur.

Erten, 2000, Lev. 35 Fig. 1, 7, 9; Hayes, 1975 ,Pl.21 No. 310; Özet, 1998, No. 93, 94.
Katalog No: 43

Resim No: 43

Çizim No: 43

Envanter no: 2005.3.172

Müze geliş şekli: Konya 3. Sulh Ceza Mahkemesi 21.05.2004 tarih ve 2004/ 296 karar
gereği müze envanterine kaydedilmiştir.

Form: Küresel Gövdeli Sürahi

Yük: 14.2 cm

A.Ç.: 3.6 cm

G.Ç.: 12.1 cm

T.Ç.: 4 cm

İ.S. 3.-4. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme- Kesme Bezeme

Renk: Renksiz yakın uçuk yeşil

Tanımı: Eser tamdır.

Ağız kenarı işlenmemiştir. Ağızın hemen altında ve boyunda aletle yapılmış çok ince ve sık süsleme amaçlı kesme çizgiler mevcuttur. Boyun ağza doğru koni biçiminde genişler, omuz hafif çöktür. Omuz ve küresel gövde üzerinde 3 sıra sık paralel kesme süsleme vardır. Dip kısmı da düzleştirilmiş ve çok hafif iç bükeydir.

İç ve dış yüzey toprak kalıntısıyla kaplıdır. Eserin dışında yer yer sarı renkli aşınma ve dökülme mevcuttur.

Erten, 2000, Lev. 35 Fig. 1, 7, 9; Hayes, 1975 ,Pl.21 No. 310; Özet, 1998, No. 93, 94.

Katalog No: 44

Resim No: 44

Çizim No: 44

Envanter no: 406/7

Müze geliş şekli: Satın alma (Halep'ten gelmiştir.)

Form: Minyatür Koku Şişesi

Yük: 8.6 cm

A.Ç.: --

G.Ç.: 4.5 cm

T.Ç.:--

İ.S. 3.-4. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme

Renk: Açık yeşil

Tanımı: Eserin ağız kısmı kırıktır. Gövde üzerinde çatlaklar mevcuttur.

Kırık olan ağızın kalan kısmından anlaşıldığı kadarıyla ağız dışa ve içe katlanarak yuvarlatılmıştır. Boyun silindriktir. Gövde kenarlardan çöktürülerek küp biçimi verilmeye çalışılmıştır. Dip kısmı düzleştirilmiştir.

Eserin tamamı yuvarlak hava kabarcıklarıyla kaplıdır. Bej renkli aşınma tabakası tüm yüzeyi kaplamıştır. Çeşitli yerlerde kireç kalıntıları da göze çarpar. Yüzeydeki renk değişiklikleri oldukça dikkat çekicidir.

Hayes, 1975, Fig.18 No.269; Lightfoot, 1992, No.144

Katalog No: 45

Resim No: 45

Çizim No: 45

Envanter no: 2005.3.162

Müze geliş şekli: Konya 3. Sulh Ceza Mahkemesi 21.05.2004 tarih ve 2004/ 296 karar gereği müze envanterine kaydedilmiştir.

Form: Minyatür Koku Şişesi

Yük: 5.8 cm

A.Ç.: 3.1 cm

G.Ç.: ----

T.Ç.: 3.8 cm

İ.S. İ.S. 3.-4. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme- İçer Çökertme

Renk:

Tanımı: Eser tamdır..

Ağız dışı ve içer katlanarak yuvarlatılmıştır ve boyun silindriktir. Gövde kenarlardan çökertilerek küp biçimi verilmeye çalışılmıştır. Dip kısmı aynen gövdede olduğu gibi bastırılarak çökertilmiştir.

Kahverengi renkli aşınma tabakası ve kireç eserin boyun kısmındaki açıklık hariç tamamını kaplamıştır. Bu kısımda hava kabarcıkları göze çarpar.

Hayes, 1975, Fig.18 No.269; Lightfoot, 1992, No.144

Katalog No: 46

Resim No: 46

Çizim No: 46

Envanter no: 2005.3.163

Müze geliş şekli: Konya 3. Sulh Ceza Mahkemesi 21.05.2004 tarih ve 2004/ 296 karar gereği müze envanterine kaydedilmiştir.

Form: Minyatür Koku Şişesi

Yük: 6.7 cm

A.Ç.: 2.4 cm

G.Ç.: ----

T.Ç.: 2 cm

İ.S. İ.S. 3.-4. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme- İçer Çökertme

Renk: Renksiz yakın uçuk sarı

Tanımı: Eser tamdır.

Ağız dışı ve içer katlanarak yuvarlatılmıştır ve boyun silindriktir. Gövde kenarlardan çökertilerek küp biçimi verilmeye çalışılmıştır. Dip kısmı gövdede olduğu gibi bastırılarak çökertilmiştir.

Kahverengi aşınma tabakası ve kireç eserin neredeyse tamamını kaplamıştır. Bazı kısımlarda hava kabarcıkları mevcuttur.

Hayes, 1975, Fig.18 No.269; Lightfoot, 1992, No.144

Katalog No: 47

Resim No: 47

Çizim No: 47

Envanter no: 2005.3.164

Müzeye geliş şekli Konya 3. Sulh Ceza Mahkemesi 21.05.2004 tarih ve 2004/ 296 karar gereği müze envanterine kaydedilmiştir.

Form:Minyatür Koku Şişesi

Yük: 4.6 cm

A.Ç.: 3 cm

G.Ç.: ---

T.Ç.: 2.6 cm

İ.S. 3.-4. Yüzyıl

Teknik: Serbest Üfleme- Aletle Şekillendirme- İçe Çökertme

Renk: ----

Tanımı: Eser tamdır..

Ağız dışı ve içe katlanarak yuvarlatılmıştır ve bu kısma sivri bir alet yardımıyla bastırılarak çift dudak elde edilmiştir. Boyun silindiriktir. Gövde kenarlardan çökertilerek küp biçimi verilmeye çalışılmıştır. Dip kısmı aynen gövdede olduğu gibi bastırılarak çökertilmiştir.

Kahverengi aşınma tabakası ve kireç eserin tamamını kaplamıştır.

Hayes, 1975, Fig.18 No.269; Lightfoot, 1992, No.144.

8-TABLO

FORM	ALT FORM	ENVANTER NO	ÇİZİM VE FOTOĞRAF NO	BULUNTU YERİ	MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ	ÖLÇÜLER					YAPIM TEKNİĞİ	TARİH
						YÜK.	A.Ç.	G.Ç.	T.Ç.	G.Uz.		
GUTTUS I	-	406/5	01	--	Satın alma	5.9 cm	--	4.1 cm	--	6.9 cm	Serbest Üfleme	İ.S. 50-100
UNGUENTARIUM II	TÜP BİÇİMLİ II.1	406/8	02	--	Satın alma	10.2 cm	1.8 cm	1.9 cm	--	--	Serbest Üfleme	İ.S. 1. Yüzyıl
		406/1	03	--	Satın alma	7.9 cm	1.9 cm	3.5 cm	--	--	Serbest Üfleme	İ.S. 1.Yüzyıl'ın 2.3. çeyreği
		406/21	04	--	Satın alma	11.5 cm	1.9 cm	4 cm	1.9 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 1. Yüzyıl Sonu 2. Yüzyıl Başı
		406/17	05	--	Satın alma	12.1 cm	2.3 cm	5.5 cm	2.1 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 1.-2. Yüzyıl
		406/13	06	--	Satın alma	11.8 cm	2.4 cm	4.3 cm	2.4 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 1.-2. Yüzyıl
		406/18	07	--	Satın alma	12.1 cm	2.2. cm	4.6 cm	2.2 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 1.-2. Yüzyıl
		406/6	08	--	Satın alma	8.5 cm	--	3 cm	2.8 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 1. Yüzyılın 2. yarısı

UNGUENTARIUM II	TÜP BİÇİMLİ II.I	406/9	09	--	Satın alma	12.5 cm	--	2.8 cm	2.4 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 1. Yüzyılın 2. yarısı
		406/22	10	--	Satın alma	11.1 cm	2.2cm	2.7 cm	1.3 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 1.Yüzyıl sonu- 2. yüzyıl başı
		406/15	11	--	Satın alma	12 cm	2.4 cm	2.9 cm	1.4 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 1.-2. Yüzyıl
		406/19	12	--	Satın alma	11.5 cm	1.6- 1.9 cm	2.6 cm	--	--	Serbest Üfleme	İ.S. 1.-2. Yüzyıl
	ŞAMDAN BİÇİMLİ II.II	406/11	13	--	Satın alma	12 cm	2.7cm	4.4cm	2.5 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 1. Yüzyıl sonu
		406/4	14	--	Satın alma	7.1 cm	2.6 cm	4.3 cm	4.6 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 1. Yüzyıl sonu
		406/14	15	--	Satın alma	10.1 cm	2.2 cm	3.9 cm	2.3 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 1. Yüzyıl sonu
		406/12	16	--	Satın alma	10.8 cm	2.1 cm	4.5 cm	2.9 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 1.-2. Yüzyıl
		406/16	17	--	Satın alma	11.5 cm	2.5 cm	4.9 cm	3.2 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 1.-2. Yüzyıl
		2005.3.176	18	--	Mahkeme kararı ile	12.2 cm	2.5 cm	6.5 cm	5 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 2. Yüzyıl ortaları
		406/10	19	--	Satın alma	10.1 cm	2.2 cm	5.3 cm	--	--	Serbest Üfleme	İ.S. 2.-3. Yüzyıl

ŞİŞELER III	ÇAN GÖVDELİ III.I	2005.3.174	20	--	Mahkeme kararı ile	16 cm	2.4 cm	6.8 cm	3.8 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 1.Yüzyıl 2. yarısı
		2005.3.177	21	--	Mahkeme kararı ile	12 cm	1.8 cm	5.2 cm	3.3 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 1.Yüzyıl 2. yarısı
		2005.3.173	24	--	Mahkeme kararı ile	12.1 cm	2 cm	4.4 cm	4 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 2. Yüzyıl Sonu 3. Yüzyıl
		945	27	--	Hibe	17.5 cm	3 cm	7.9 cm	7 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 2.-3. Yüzyıl
	YUVARLAK GÖVDELİ III.II	406/20	22	--	Satın Alma	10.8 cm	1.4 - 1.6 cm	4.5 cm	--	--	Serbest Üfleme	İ.S. 1. Yüzyıl Sonu 2. Yüzyıl
		2005.3.161	23	--	Satın Alma	7.4 cm	2.8 cm	6.5 cm	4.1 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 2. Yüzyıl
		406/2	29	--	Satın Alma	8.1 cm	--	4.1 cm	--	--	Serbest Üfleme	İ.S. 3. Yüzyılın 2. yarısı - 4. Yüzyıl
	SOĞAN GÖVDELİ III.III	406/3	25	--	Satın Alma	5.4 cm	--	4.1 cm	4.8 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 2. - 3. Yüzyıl
		419	26	--	Hibe	16 cm	7 cm	8.2 cm	7 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 2. - 3. Yüzyıl
	YARIM KÜRE GÖVDELİ III.IV	2005.3.175	28	--	Mahkeme kararı ile	16.2 cm	2.8 cm	10.3 cm	6.8 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 3. Yüzyıl

ŞİŞELER III	MİNYATÜR III.V	406/7	44	--	Satın Alma	8.6 cm	--	4.5 cm	--	--	Serbest Üfleme	İ.S. 3. – 4. Yüzyıl
		2005.3.162	45	--	Satın Alma	5.8 cm	3.1 cm	--	3.8 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 3. – 4. Yüzyıl
		2005.3.163	46	--	Satın Alma	6.7 cm	2.4 cm	--	2 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 3. – 4. Yüzyıl
		2005.3.164	47	--	Satın Alma	4.6 cm	3 cm	--	2.6 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 3. – 4. Yüzyıl
SÜRAHİLER IV	KÜRESEL GÖVDELİ IV.I	2005.3.158	37	--	Mahkeme Kararı	13.4 cm	3.8 cm	10.8 cm	6.2 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 3. – 4. Yüzyıl
		2005.3.160	38	--	Mahkeme Kararı	13.2 cm	3.9 cm	10.3 cm	4 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 3. – 4. Yüzyıl
		2005.3.165	39	--	Mahkeme Kararı	12.3 cm	4.1 cm	10.2 cm	3.6 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 3. – 4. Yüzyıl
		2005.3.168	40	--	Mahkeme Kararı	14.5 cm	2.5 cm	11.9 cm	4.5 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 3. – 4. Yüzyıl

SÜRAHİLER IV	KÜRESEL GÖVDELI IV.I		2005.3.169	41	--	Mahkeme Kararı	11.7 cm	4 cm	6.4 cm	3.5 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 3. – 4. Yüzyıl	
			2005.3.171	42	--	Mahkeme Kararı	15.6 cm	4.4 cm	12.5 cm	4.7 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 3. – 4. Yüzyıl	
			2005.3.172	43	--	Mahkeme Kararı	14.2 cm	3.6 cm	12.1 cm	4 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 3. – 4. Yüzyıl	
	BASIK KÜRESEL GÖVDELI IV.II		KULPLU IV.II.I	2005.3.155	31	--	Mahkeme Kararı	11.2 cm	5.9 cm	10.2 cm	5.2 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 2. Yüzyıl
			KULPSUZ IV.II.II	966	35	--	Hibe	9 cm	8.5 cm	9.8 cm	6 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 3. – 4. Yüzyıl
	SİLİNDİR GÖVDELI IV.III		957	30	--	Hibe	11.5 cm	4.5 cm	7.2 cm	5.5 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 2. Yüzyıl	
	ÇAN GÖVDELI IV.IV		2005.3.156	32	--	Mahkeme Kararı	8 cm	3 cm	--	4.2 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 2. Yüzyıl	

SÜRAHİLER IV	SOĞAN GÖVDELİ IV.V	2005.3.166	33	--	Mahkeme Kararı	16.3 cm	2.7 cm	11.7 cm	5.4 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 2.-3. Yüzyıl
	OVAL GÖVDELİ IV.VI	2005.3.167	34	--	Mahkeme Kararı	22.2 cm	2.4 cm	10.3 cm	5.4 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 3.-4. Yüzyıl
	KAREYE YAKIN GÖVDELİ IV.VII	403	36	--	Hibe	11 cm	8 cm	9.3 cm	9 cm	--	Serbest Üfleme	İ.S. 3.-4. Yüzyıl

7- DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Arkeolojinin diğer alanlarında olduğu gibi cam çalışmalarında da kazılardan elde edilen buluntular en değerli bilgi kaynaklarıdır. Ancak müzelerimizdeki mevcut pek çok cam örneği kazı buluntusu niteliği taşımadığından eksik hatta yanıltıcı bilgilere yol açabilmektedir. Kaçak kazılar neticesinde ele geçen cam buluntular Türkiye müzelerinde çoğunluğu oluşturmaktadır. Konya Müzesi cam eserleri içinde bu durum söz konusudur ve bu durumları ile tam olarak tatmin edici bilgiler içermemektedir.

Kataloğumuzda 01 numara ile yer alan 406/5 envanter numaralı eser Roma camcılığında ‘‘guttus’’ adı ile tanınan kuş biçimli damlalıklardandır. Bu cam kuşların mavi, mor, pembe gibi canlı renklerde yapılmış örneklerinin de bulunduğu ve işlevlerinin damlalık değil, bir tür tuvalet pudrasının konmasına yarayan kaplar olabileceği öne sürülmüştür.⁴³ Anadolu’da Aeolya Bölgesi’ndeki Kyme ve Myrina kentlerinden ele geçmiş guttus örnekleri mevcuttur.⁴⁴ Yine benzer örnekler Anamur, Mersin ve Adana müzelerinde yer almaktadır.⁴⁵ Kıbrıs⁴⁶, Suriye⁴⁷ ve Yunanistan’da⁴⁸ hatta daha batıdaki Hırvatistan buluntuları arasında bulunan kuş biçimli damlalıkların Roma dünyasında oldukça geniş bir yayılım gösterdikleri bilinmektedir. Bunlar arasında yer alan Samothrake örneği ile bu tipin İ.S. 1. yüzyıldan itibaren başladığı bilinmektedir.⁴⁹ Bunun yanı sıra Hırvatistan-Osijek buluntuları İ.S. 2.yüzyıl ortaları ile İ.S. 3.yüzyıl ortalarına tarihlenmektedir.⁵⁰ Hüseyin Kocabaş Koleksiyonu Cam Eserler Kataloğunda yayınlanmış olan 158 numaralı eser bu

⁴³ Stern, 1977, s.51.

⁴⁴ Stern, 1977, s.51-52.

⁴⁵ Stern, 1989, res. 11/1-2.

⁴⁶ Vessberg, 1952, s.148- 149, pl X. 1,2.

⁴⁷ Stern, 1977, s.51-52.

⁴⁸ Dusenbery, 1967, s.48, fig.49.

⁴⁹ Dusenbery, 1967, s.48, fig.49.

⁵⁰ Groazia, 1997, s.204-205.

türün görülmeye başladığı İ.S. 1.yüzyıl içerisinde yerini bulmuştur.⁵¹ Bizim kuş biçimli örneğimizde bu eserle benzer özellikler göstermesi açısından aynı tarihlerde yapılmış olmalıdır.

Katalogumuzda ele alınmış olan eserler arasında basit formları ve seri üretim sonucu düşük maliyetleri ile geniş kitleler tarafından kullanım bulmuş olan unguentariumlar aynı zamanda küçük boyutları ile daha büyük boyutlu cam eserlere nazaran kendi korunganlıklarını sağlamışlardır ve camın kırılğan akibetine daha az maruz kalmışlardır. Bunun neticesinde de çeşitli yollarla ele geçmiş olan eserler arasında en çok karşılaşılan tip olarak ilk sırayı almış bulunmaktadır.

Bazılarının kaideleri üzerinde durma özelliğinden yoksun olmaları bunların çeşitli parfümlerin taşınması amacı ile de kullanılmış olduklarının düşünülmesine yol açmışlardır.⁵² Bu bağlamda mezarlara sıklıkla sunulan unguentariumlar çeşitli kozmetik sıvı ve yağların taşınması işlevine de sahiptirler.

Katalogumuzda yer almış olan 18 adet unguentariumdan 11 adedi tüp biçimli unguentarium olarak belirlenmiş bulunmaktadır.bunlar katalog numaraları ile 02 (406/8), 03 (406/1), 04 (406/21), 05 (406/17), 06 (406/13), 07 (406/18), 08 (406/6), 09 (406/9), 10 (406/22), 11 (406/15), 12 (406/19) numaralı eserlerdir.

Anadoludaki müzelerde en sık görülen cam vazo formu olan tüp biçimli unguentariumlar Anadolu’ da pek çok kazıda örnekleri ele geçmiş eserlerdir. Buluntu yerleri arasında Sardes⁵³, Kaunos⁵⁴, Bergama⁵⁵, Kzykios⁵⁶, Priene, ve bunun gibi pek çok yer bulunmaktadır. Türkiye’ de yer alan birçok müzede bunların örnekleri yer almaktadır.

⁵¹ Kocabaş, 1984, s. 39, 158

⁵² Vessberg, 1952, s.140.

⁵³ Von Saldern, 1980, s.25-26, no. 112-126, pl. 21- 112.

⁵⁴ Roos, 1972, s.41, pl. 14.

⁵⁵ Conze, 1913, s.236, fig. 66.

⁵⁶ Lightfooth, 1991, s.108-109, no. 1,2,5.

Tüp biçimli unguentariumlar, Anadolu’da İ.S. 1.yüzyıldan yani cam üfleme tekniğinin ilk uygulamalarının başlamış olduğu dönemden itibaren bu tekniğin kullanılmış olduğunu göstermeleri bakımından önem taşımaktadırlar.

Kataloğumuzda yer alan 11 adet tüp biçimli unguentarium çeşitli örneklerle karşılaştırmalar sonucunda İ.S. 1.yüzyıldan başlayarak 2. yüzyıla kadar geçen sürece tarihlenmiştir.

Kataloğumuzda bulunan unguentariumlardan 7 adedi ise Roma camcılığında çok sık rastlanan şamdan tipli unguentarium grubuna dahil edilmiştir. Bunlar 13 (406/11), 14 (406/4), 15 (406/14), 16 (406/12), 17 (406/16), 18 (2005.3.176), 19 (406/10) numaralı eserlerdir. Uzun boyunları sayesinde çeşitli yağların ve kozmetik sıvıların az miktarda ve ölçülü olarak dökülmesini sağladıkları ve aynı zamanda içlerinde bulunan sıvının çabuk buharlaşmasını önledikleri düşünülmektedir.⁵⁷ Aynı zamanda tüp biçimli unguentariumlar gibi mezar hediyesi olarak çokça ele geçmişlerdir. Buluntu yerleri arasında Bergama⁵⁸, Nikomedia⁵⁹, Kaunos⁶⁰ ve Stratonikeia’ nın da⁶¹ aralarında bulunduğu pek çok Anadolu şehri ve müzeleridir. Kataloğumuzda bulunan eserler pek çok örnekle karşılaştırılarak, bunların en erkeninin İS.1.yüzyıl sonu, en geç olanının ise İ.S. 3.yüzyıl a tarihlenmesi uygun görülmüştür.

Kataloğumuzda yer almış olan 20 (2005.3.174), 21 (2005.3.177), 22 (406/20), 23 (2005.3.161), 24 (2005.3.173), 25 (406/3), 26 (419), 27 (945), 28 (2005.3.175) 29 (406/2) numaralı 10 adet eser şişe olarak adlandırılmıştır. Bunların tipolojik özellikleri göz önünde bulundurularak benzer örneklerle yapılan karşılaştırmalar sonucunda İ.S. 1.yüzyıldan, İ.S. 4.yüzyıla kadar uzun bir kronoloji içerisinde yerlerini almış oldukları görülmektedir.

⁵⁷ Vessberg, 1952, s.136.

⁵⁸ Conze, 1913, S.236, fig.66.

⁵⁹ Meriçboyu- Atasoy, 1969, s.67-95.

⁶⁰ Roos, 1974, s.41, pl.14.

⁶¹ Fıratlı, 1958, s.75- 67.

30 (957), 31 (2005.3.155), 32 (2005.3.156), 33 (2005.3.166), 34 (2005.3.167), 35 (966), 36 (403), 37 (2005.3.158), 38 (2005.3.160), 39 (2005.3.165), 40 (2005.3.168), 41 (2005.3.169), 42 (2005.3.171), 43 (2005.3.172) numaralı eserler sürahi grubu olarak adlandırılmıştır. Bunlardan 30- 36 numara arasındakiler benzer örnekler ile yapılan karşılaştırmalar neticesinde İ.S. 2.yüzyıl ile İ.S. 4. yüzyıl arasındaki zaman aralığına tarihlenmişlerdir. 37-43 numaralar arasındakiler ise sürahi grubu içerisinde küresel gövdeli sürahiler olarak ayrılmıştır.

Bunlar, Doğu Akdeniz kontekstlerinde İ.S. 3. yüzyıldan başlayarak görülen tipik cam formlarındandır. Üretim ve kullanımlarının İ.S.3. ve 4. yüzyıllar da yoğun olduğu ancak, İ.S. 5.yüzyılda da varlıklarını korudukları anlaşılmaktadır.⁶² Bu yüzyıllar Suriye- Filistin başta olmak üzere Roma camcılığında bir canlanma ve zenginleşme dönemi olarak değerlendirilmektedir. Cam üfleme tekniğinin geliştirilmesi ile kaydedilen büyük teknolojik aşama sonrasında İ.S. 3. yüzyıldan başlayarak Doğu Akdeniz camcılığında yeniden belirgin bir hareketlenme izlenmektedir. İ.S. ilk iki yüzyıla karşılaştırıldığında çok daha çeşitli cam vazo formları oluşturulmuş, bunlar üzerinde kesme çizgi ve bezemeler, cam iplik süslemeleri gibi zengin süsleme yöntemleri uygulanarak, Roma camcılığında daha ileri bir aşamaya ulaşıldığını gösteren eserler verilmiştir. Küresel gövdeli sürahilerde Doğu Akdeniz'deki bu canlanmanın Anadolu'ya yansıyan başlıca tiplerindendir. Bunların Suriye, Filistin, Kıbrıs, Mısır gibi geniş bir coğrafya içinde ele geçmiş olmalarının yanı sıra, Anadolu örnekleri de form ve özellikle kesme süslemeleri ile tanınmaktadır. Türkiye'deki müzelerde ve özel koleksiyonlarda bu tipin birçok örneğinin bulunması, en önemlisi de yapılan kazılarda saptanmış olmaları, küresel gövdeli sürahilerin Anadolu' daki varlığını ve kullanımını kanıtlamıştır. Elimizde bulunan 8 adet küresel gövdeli sürahide Roma camcılığının bu zengin dönemi içerisinde yapılmış olmalıdır.

⁶² Stern, 1977, s.156-157.

Bunlar yapılan karşılaştırmalar sonucunda İ.S. 3. ve 4. yüzyıllar arasındaki periyoda tarihlenmektedirler.

Katalogumuzun son grubunu oluşturan 44 (406/7), 45 (2005.3.162), 46 (2005.3.163) ve 47 (2005.3.164) numaralı eserler minyatür koku şişeleri olarak adlandırılmaktadırlar. Bunların pek çok örneğinin Adana⁶³ ve Mersin⁶⁴ müzelerinin yanı sıra pek çok müzemizde gözlenmesi bunlarında yaygın kullanıma sahip cam kaplar arasında yer aldıklarını gösterir. Kullanım amaçları değerli koku, krem ve pudraların saklanması olmalıdır.

Sonuç olarak ele almış olduğumuz eserler; İ.S. 1. yüzyıldan başlayarak 4. yüzyıla kadar yaklaşık 400 yıllık bir sürece yayılmışlardır. Eserlerin kazı buluntusu olmayışları diğer bir deyişle toplama eserler olmaları oluşturulmak istenen kronolojik çizelgeyi düzenlememizde zorluk çıkartmakla beraber. Anadolu cam eserlerinin genelinin karakteristik özellikleri ışığında müzemiz envanterlerinde kayıtlı bu katalogumuzun hemen hemen hepsi Roma İmparatorluğu'nun ilk yıllarından son zamanlarına kadar kullanım görmüşlerdir.

⁶³ Stern, 1989, s.604. res. 11-12.

⁶⁴ Lightfoot- Aslan, 1992, s. 213-214